

MONTESSORI PRO RODINU

ČASOPIS O MONTESSORI PRO RODINU A ODBORNÍKY

SNOUTBÍME LÁSKU S VĚDOMOSTMI A ŽIVOTEM

ŘÍJEN 2013

JAKÉ TO JE NA MONTESSORI ZÁKLADCE?

Představujeme Vám Montessori zařízení ve Zlíně a v Českých Budějovicích

**JAK TO VIDÍ
RODIČE**

13

**M. MONTESSORI
INSTITUT LONDÝN**

16

**LIDSKÉ
TENDENCE**

42

**ABSORBUJÍCÍ
MYSL**

40

Šéfredaktor

Ing. Soňa Havlíčková

sona.havlickova@rcandilek.cz**Redaktoři**

Bc. Miroslava Vlčková

miroslava.vlckova@rcandilek.cz

Mgr. Veronika Posar

veronika.posar@rcandilek.cz

Mgr. Michaela Willheimová

michaelaw@rcandilek.cz**Editor**

Mgr. Hana Slabá

hanka.slaba@rcandilek.cz**Překladatel**

Petra Glabazňová

petra.glabaznova@gmail.com**Grafická úprava**

Soňa Havlíčková

sona.havlickova@rcandilek.cz**Inzerce**

Soňa Havlíčková

sona.havlickova@rcandilek.cz

Fotografie v Rodinném a vzdělávacím centru, mateřské a základní škole Andílek pořídili:

Vojtěch Pavelčík www.foto-pavelcik.cz,David Váňa www.davidvana.com a vlastní archiv.

Redakce si vyhrazuje právo texty redigovat a krátit. Časopis vychází jednou za dva měsíce.

Články otištěné ve zpravodaji nemusí vyjadřovat oficiální stanovisko redakce a vydavatele. Vydavatel neručí za případné tiskové a překladové chyby.

Copyright © 2013 Pro rodinu – rodinné a vzdělávací centrum mateřská a základní škola, o.p.s.

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část časopisu nemůže být reprodukována či kopírována mimo Pro rodinu a to v jakékoliv formě bez písemného souhlasu vydavatele.

Adresa:

Pro rodinu – rodinné a vzdělávací centrum, mateřská a základní škola, o.p.s.

Pod radnicí 3

150 00 Praha 5

ÚVODNÍK

Podzim je tady a s ním barevné listí, kaštiny, šípky a delší večery jak stvořené ke čtení a k domácím aktivitám s dětmi. Věřím, že jsme pro Vás tentokrát připravili řadu zajímavých článků a trošku i té inspirace, co dělat s dětmi na podzim.

Maličko více jsme se ponořili do problematiky základních škol.

Přinášíme Vám jak pohled z Čech, tak i ze zahraničí. Jak to vidí rodiče, jejichž děti základní školy s Montessori prvky navštěvují? Jak to vidí ředitelé? Liší se jejich názory nebo naopak jsou obě strany přesvědčeny, že svoboda v tom, co se mohou děti učit je spojena také se zodpovědností, kterou za své vzdělání mají? To vše se dozvíte v našem hlavním tématu „Montessori na základních školách.“

Blíží se nám další z AMI výcviků, tentokrát pro děti ve věku 0 – 3. Je to výjimečná příležitost, protože se koná poprvé v České republice a povede jej světově proslulá trenérka, se kterou si můžete přečíst rozhovor.

Montessori se začíná rozšiřovat a po celé České republice jsou zakládány nové školky, centra a je radost sledovat, jak se jim daří a jak o ně stoupá zájem z řad rodičů. Čím více bude míst, kde se k dětem chovají s respektem a umožní jim se vyvíjet dle jejich volby a tempa, tím větší je naděje, že příští generace budou lidé sebevědomí, tvořiví a budou se chovat se stejným respektem a ohledem ke svým blízkým a lidem ve svém okolí. Nahlédněte pod pokličku do dvou center, v Českých Budějovicích a ve Zlíně a přečtěte si, jak se jim daří, jaké jsou jejich výzvy a plány do příštích let.

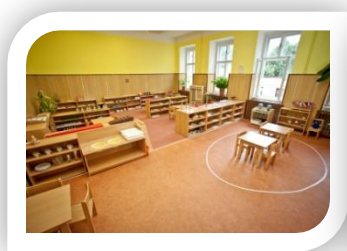
Rádi bychom spolu s Vaší pomocí vytvořili časopis, ke kterému se budete vracet, který Vás bude inspirovat a kde najdete zajímavé informace, které Vám pomohou ve Vaší práci s dětmi. Chceme, aby se časopis stal spojujícím článkem všech rodičů, učitelů, pedagogů, kteří chtějí být dětem dobrými průvodci na jejich cestě životem. Proto Vás chci požádat, abyste byli tak laskaví a vyplnili náš krátký dotazník, který nám pomůže udělat časopis právě takový, jaký potřebujete, jaký chcete. Děláme jej pro Vás, naše čtenáře, a proto je Váš názor to, co určí, kterým směrem se vydáme – je to společná cesta nás všech. Zabere Vám to jen pár minut Vašeho drahocenného času. Dotazník naleznete [tady](#).

Věřím, že v tomto čísle najdete hodně zajímavého počtení a těším se na Vaše reakce a zpětnou vazbu, na to, co byste uvítali či změnili.

Krásný podzim přeje,

Soňa Havlíčková

OBSAH

ÚVODNÍK

02 Úvodník

NOVINKY

04 Co se děje u nás

05 Co se děje ve světě

06 Co se děje u Vás

TÉMA

09 Montessori na základních školách

10 Přehled ZŠ s Montessori prvky

11 Jak to vypadá v jedné z nejstarších Montessori ZŠ u nás – ZŠ Gajdošová?

13 Rozhovory s rodiči, jak jsou spokojeni se vzděláváním na stávajících Montessori ZŠ?

16 Jak to funguje v zahraničí? ZŠ při Maria Montessori Institutu v Londýně

18 Výcvik pedagogů pro základní školy.

20 Reportáž ze San Diega. Každý kurz není výcvik.

ROZHOVORY

22 Montessori ve Zlíně

26 Trenérka AMI výcviku pro 0 – 3 Patricia Wallner

28 Montessori Kampus v Českých Budějovicích

PŘÍROZENÁ VÝCHOVA DOMA

34 Podzimní tvoření

MONTESORI OD A DO Z

40 Absorbující mysl

42 Lidské tendence

RŮZNÉ

45 Nabídky a poptávky práce

Co se děje u nás

AMI Montessori výcvik pro práci s dětmi ve věku od 0 – 3 let s Patricií Wallner

Kdo pořád váháte, zda se zúčastnit, nezbyvá už mnoho času. Zda bude výcvik pro Vás hodnotný se můžete dočíst na straně 28 v rozhovoru s Patricií Wallner.

Pro koho je kurz vhodný?

- Učitelky v MŠ, jeslích, rodinných centrech
- Duly, porodní asistentky
- Rodiče

Co se na něm dozvíte?

- Jak ovlivní vývoj dítěte těhotenství a porod?
- Jak rozvíjet jazyk, pohyb dítěte?
- Jaký vliv má na dítě prostředí, v kterém žije a ve kterém se dennodenně pohybuje?
- Proniknete do tajů neuropsychiatrie.

Během prvních dvou let dítěte pomáháte vytvořit jeho osobnost. Nečekejte až na období, kdy budete spolu vybírat střední či vysokou školu. Mnohem podstatnější je mu porozumět a podpořit jej v prvních dvou letech.

Zajímá vás, jak to funguje v Montessori školce?

Chtěli byste to vidět na vlastní oči?

Přijďte na výstavu Montessori pomůcek v listopadu, kde MŠ Andílek vytvoří tzv. Okno do třídy.

Inspirovali jsme se na Mezinárodním Montessori kongresu v Portlandu, kde vytvořili na náměstí plně vybavenou třídu a děti tam pracovaly jako běžně ve školce, bez zájmu o tisíce zírajících lidí procházejících kolem.

SEMINÁŘE NA KLÍČ

Chcete se dozvědět něco víc o Montessori? Připravíme pro Vás seminář na klíč.

AKTUÁLNÍ SEZNAM PŘIPRAVOVANÝCH SEMINÁŘŮ

MONTESSORI V KOSTCE

Písek 2.11.2013
[Montessori Písek](#)
 Mgr. Michaela Willheimová

Česká Lípa 16.11. 2013
[MC Pumpkin](#)
 Mgr. Kamila Balcarová

APLIKACE MONTESSORI PEDAGOGIKY VE ŠKOLÁCH A V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ

Písek 3.11.2013
[Montessori Písek](#)
 Mgr. Kamila Balcarová

Nový Bor 17.11. 2013
[Rodina v centru](#)
 Mgr. Kamila Balcarová

Mezinárodní Montessori kongres 2017 v Praze

Další Mezinárodní Montessori kongres v roce 2017 se bude konat v Praze a jeho pořadatelem bude Pro rodinu – mezinárodní Montessori vzdělávací centrum v ČR.

V srpnu letošního roku jsme cestovali do Portlandu, Oregonu, v USA, kde jsme převzali štafetu pořadatelů kongresu. [Předávání pochodně živě zde.](#)

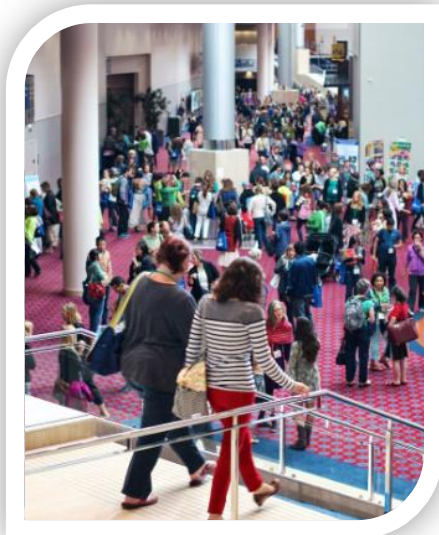
Připravujeme setkání strategické skupiny zástupců mnoha evropských zemí, které se na organizaci kongresu budou podílet. V průběhu tohoto tří denního setkání zformulujeme vizi a poslání dalšího kongresu a vypracujeme společně základní plán příprav.

Součástí strategické skupiny budou kromě zástupců AMI, zástupců evropských Montessori organizací a zástupců Montessori Institute Prague také zástupci českého a mezinárodního Montessori hnutí v ČR.

Pár základních informací o kongresu

První Mezinárodní Montessori kongres se konal v roce 1929 v Elsinore v Dánsku. Na tomto světovém setkání Maria Montessori společně se svým synem Mariem založili Association Montessori Internationale (AMI). Maria Montessori AMI pověřila, aby šířilo dále její učení, aby dohlíželo na aktivity škol a společností Montessori po celém světě, a aby realizovalo a vedlo výcviky Montessori pedagogů dle svých standardů.

AMI věrně stráží odkaz Marie Montessori. Rannými podporovateli AMI byli mimo jiné lidé jako je Sigmund Freud a Jean Piaget.

31.7. – 4.8. 2017

Od roku 1929 každé čtyři roky AMI vybere zemi na světě, ve které se kongres bude konat, a organizaci, která kongres bude pořádat. V roce 2017 to bude Praha a organizátorem kongresu jsme my a náš nově založený Montessori Institute Prague. Věříme, že to bude velká událost jak pro odborníky, tak i pro rodiče a laickou veřejnost. Máme příležitost dát o Montessori v České republice vědět.

Těšíme se na spolupráci se všemi a o průběhu příprav kongresu vás budeme informovat. V příštím čísle se budete moci dočíst více o tom, co zajímavého a inspirujícího jsme v Portlandu viděli.

Miroslava Vlčková, ředitelka Pro rodinu

Co se děje ve světě

Druhý ročník mezinárodního setkání Nienhuis Montessori Retreat

15 – 17. listopadu 2013, Zelhem Holandsko

Tento ročník se tematicky váže k hudbě. Máte možnost setkat se a diskutovat s učiteli z celé Evropy a poslechnout si zajímavé příspěvky od AMI lektorů - Patricia Wallner (0-3), Madlena Ulrich (3-6) a Jean Miller (6-12).

Za pouhých **75€ za celý víkend** včetně obědu a dvou večerů.

Co se děje u vás

**PRO VELKÝ ZÁJEM PRODLOUŽENO DO
3. 11. 2013**

**VÝSTAVA PRO
VŠECHNY SMYSLY**

KONCEPCE: Petr Nikl

od 28. 3. 2013

Vikýře Play

Kdo jste ještě nevzal děti do Malostranské besedy na výstavu Vikýře Play, tak máte stále možnost. Děti mají možnost skrze své smysly poznávat celou řadu zajímavých hudebních nástrojů, tvořit a poznávat.

Kurzy Montessori s lektorkou Dr. Evou Štarkovou

Seminář seznámí rodiče a vychovatele s filozofií a principy metody Montessori a s pomůckami, které mohou při výchově dětí používat.

TERMÍNY A TÉMATA:

9.11. 2013 nebo 10.11.2013

**Rozvíjení matematického myšlení –
Geometrie**

11.1.2014

Kurz pro muže – výtah toho
nejzajímavějšího z Montessori.

Montessori Kampus České Budějovice

JAK ZKOMPLIKOVAT SVÉMU DÍTĚTI ŽIVOT!?

aneb Hranice jsou životně důležité!

19. října od 9 do 11 hodin

<http://www.montessorikampus.cz>

MONTESSORI BEROUN

www.montessori-beroun.cz

Mateřská škola s.r.o, V Zahradách 1874, 266 01 Beroun

Montessori pracovny bez rodičů **NOVÉ**

Úterky 8:30 - 11:30 hod pro děti ve věku 1-2,5 roku.

Montessori pracovny s rodiči

Středy 9:30 - 11 hod, Čtvrtky 16:30 - 18 hod.

Pracovny vede Mili Pažická.

Přednáška Smysly v Montessori

Čtvrtek 17.10.2013 od 19:30

Rozvoj a zapojování všech smyslů v Montessori systému výuky, učení formou prožívání.

Pomozte vymyslet název Montessori centra v Písku!

Do konce roku 2013 plánuje občanské sdružení otevřít rodinné centrum s prvky Montessori, a to v prostorách Městského areálu, kde nyní funguje mateřské centrum Kvítek.

JIHLAVA MLUVÍ O VZDĚLÁVÁNÍ

Kdy 16. 11. 2013 (sobota)

Kde Jihlavské terasy, Havlíčkova 30, Jihlava

PROGRAM

9.00-12.30 Vzdělávání, jak se o něm
málokdy mluví (Mgr. H. Košťálová, PhDr. O.
Hausenblas,

PhDr. L. Dobešová, Prof. K. Rýdl, CSc.)

14.00-17.00 Slovo má Montessori
pedagogika

(M. Burešová, J. Prašivka, M. Žáková, J.
Kelisová)

Více na www.montejihlava.cz.

Montessori inspirace pro život

Seminář protkaný inspirací a návody na to, co doma můžete jednoduše udělat pro své děti ve věku 0-3 roky.

TERMÍNY:

12.10. 2013, 9:00 – 17:00 (jednodenní)

30.9., 7.10., 21.10., 11.11., 18.11. 2013,

9:30 – 11:00 hod. (cyklus 5 x 1,5 hodin)

Rodinné a Montessori centrum 4medvědi Praha 4

Co se děje u vás

MONTESSORI MŮŽE FUNGOVAT I PRO SENIORY

V Prachaticích jsou důkazem toho, že Montessori se dá využít nejen pro děti, ale i pro seniory. Však se o nich přece říká, že jsou jako děti.

A protože jsou dnešní důchodci často opomíjeni nebo naopak přepečováváni, Montessori jim umožní být zase platnými například v činnostech praktického života, jež jsou součástí Montessori.

Důležité je i vytvoření správného prostředí pro seniory, aby byli schopni zvládat jednoduché činnosti sami vlastními silami a hlavně vlastním tempem.

A neméně důležitá je komunikace se starými lidmi, dejme jim prostor a nechejme je hovořit bez přerušování. Zaslouží si od nás stejný respekt jako děti, ne-li větší.

[Více informací naleznete zde.](#)

Posláním **Vespolku** je vytvářet alternativu přístupu k výchově a vzdělávání dětí.

Nabízí:

- Školy v přírodě.
- Pobytové ekovýchovné programy pro MŠ a ZŠ založené na Montessori a zážitkové pedagogice (cesta vlny, cesta chleba atd.).
- Jednodenní ekovýchovné programy.
- Vzdělávací semináře a přednášky pro laickou i odbornou veřejnost.
- Řemeslné kurzy a výtvarné dílny s využitím přírodních materiálů.
- Příjemné ubytování na okraji Jindřichova Hradce pro skupiny i rodiny.

[Více naleznete na stránkách sdružení Vespolek](#)

První setkání ředitelů Montessori škol a školek

KDY: 8. 11. 2013, 10 – 18 hod.

KDE: ZŠ Meteorologická, Praha Libuš

CÍL:

- Umožnit setkání lidí, kteří řeší podobné problémy,
- vzájemná inspirace a navázání kontaktů,
- pojmenování společných potřeb.

Účastnický poplatek je 700 Kč. **Uzávěrka přihlášek 17.10.2013**

Více informací : **HORMÉ-** Ing. Kamila Murariková

[+420 775 227 087](tel:+420775227087) | vystava@horme.cz | www.facebook.com/montessorivystava

Prodejní výstava cenově dostupných **MONTESORI** pomůcek, didaktických hraček a výtvarných potřeb, v sobotu 9. 11. 2013 od 10 do 17 hodin v ZŠ Meteorologická.

Na 3. ročníku výstavy budete mít opět možnost si prohlédnout, vyzkoušet a zakoupit Montessori pomůcky a didaktické materiály. Tuto specifickou nabídku doplní krásné a kvalitní dřevěné hračky, stavebnice, potřeby pro výtvarné i jiné tvoření, zajímavé knížky a další věci, které nás při naší cestě rodičovstvím oslovily.

PŘEMÝŠLÍTE, JESTLI VZÍT I DĚTI?

No, ano! Pro nás je důležité, aby na výstavě měly své místo.

U jednotlivých stánků si mohou hrát, stavět a tvořit v připravených dílničkách.

NA DOSPĚLÉ ČEKÁ

- kromě prodávaných výrobků,
- inspirace o tom, co všechno, a jak, jde vyrobit podomácku z docela obyčejných věcí,
- praktické ukázky toho, co mohou i malé děti dělat v kuchyni,
- odpovědi na to, jak podpořit vývoj úplně malých miminek, a jak jim to připravit doma,
- a také prezentace některých RC, MŠ a ZŠ.

PRO PEDAGOGY A ODBORNÍKY

- Uvidíte originální Montessori materiály,
- ukázky připraveného prostředí,
- promítání tematických filmů,
- nabídka kurzů,
- a hlavně atmosféra pro společné setkávání.

REZERVACE VYSTAVOVANÝCH VÝROBKŮ PŘEDEM!

Stalo se vám vloni, že vám někdo vykoupil před nosem to, co jste chtěli vy? Letos to může být jinak! Na naší stránce www.facebook.com/montessorivystava budeme postupně představovat jednotlivé vystavovatele a vy budete mít možnost si vybrané produkty rezervovat.

BAZÁREK PŘÍMO NA VÝSTAVĚ

Máte doma hračky, ze kterých děti už vyrostly? Nebo chcete opatřit něco z druhé ruky? Využijte našeho bazárku.

VSTUPNÉ

dospělý 100 Kč, děti zdarma
rodina 180 Kč

Občerstvení pana školníka v provozu!

TĚŠÍME SE NA SETKÁNÍ V HOJNÉM POČTU

MONTESSORI NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Přehled Montessori ZŠ

Představujeme vám ZŠ Gajdošová

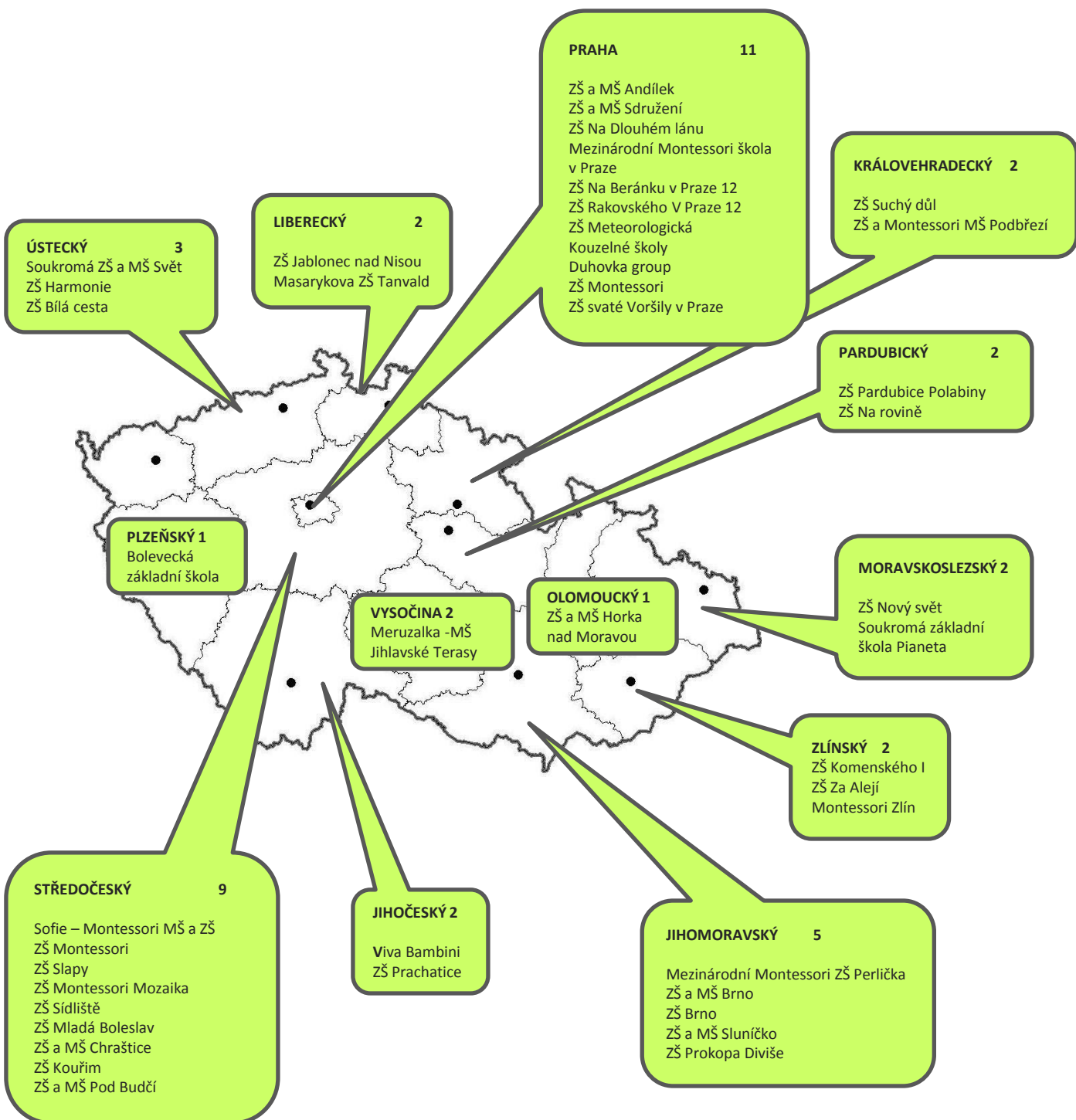
Jak to vidí rodiče

Montessori Institut v Londýně s dlouhou historií

Reportáž ze San Diego

Výcvik pedagogů pro ZŠ

PŘEHLED ZŠ S MONTESSORI PRVKY

ZŠ Gajdošová v Brně už funguje 8. rokem a připravuje se na vytvoření 8. a 9. ročníku

Pohledem
ředitelky školy

Markéta Olbertová
Ředitelka ZŠ Gajdošová

Prosím řekněte nám něco o historii vaší školy.

Celý můj život je od mládí spojen s dětmi. Vystudovala jsem nejdříve střední pedagogickou školu a s nadšením začala pracovat s předškolními dětmi. Působila jsem také v mateřské škole při dětské nemocnici, zakládala křesťanskou třídu jiné mateřské školy. Pak se mi narodili tři synové a já jsem v průběhu mateřské dovolené začala studovat speciální pedagogiku, která mě uchvátila. Díky tomuto studiu jsem se naučila pohlížet na každé dítě jako na jedinečnou osobnost, která si zaslouží, abych jí dala přesně to, co potřebuje. Neohlížet se na to, jak co umí ve srovnání s jinými, ale jak se rozvíjí ono samo, jaké

dělá pokroky, jaké jsou jeho možnosti a jak mu mohu v jeho cestě pomoci. Během praxe jsem měla možnost jako logoped působit v mateřské škole Montessori a tento systém mi byl od počátku velmi blízký. To, co jsem dělala spontánně tak, jak jsem cítila, najednou dostalo nějaký název. Jediné, co je mi stále nepříjemné, je nazývat tento systém alternativním.

Alternativní je z mého pohledu bohužel systém většinového školství, založený na výkonech, srovnávání, poznámkách, nálepkování dětí a vytváření žebříčků jejich úspěšnosti už od útlého věku.

První třída Montessori byla na naší škole otevřena v roce 2005, v loňském roce jsme začali budovat třídy druhého stupně. Od té doby se na naší škole změnila práce i v ostatních třídách, které bych rozhodně nenazvala tradičními. Jsem velmi ráda, že máme pro naše žáky a jejich rodiče možnost volby, pracujeme už s předškoláky, i když nemáme mateřskou školu a stále hledáme cestu, která bude pro to které dítě tou správnou. Může to být Montessori třída nebo taky ne, důležité je, aby se cítilo dobře a mohlo se rozvíjet

podle svých možností. Základním předpokladem je samozřejmě spolupráce s rodiči a kvalitní tým pedagogů, který se za deset let, po které působím na pozici ředitelky, podařil vytvořit.

Co jsou základní kameny Montessori ZŠ vzdělávacího systému?

Základní kameny jsou principy, na kterých vzdělávací systém staví. Základem je podle mého názoru kvalitní pedagog, který je schopný respektovat individualitu každého dítěte, být mu rádcem a partnerem, který mu pomáhá na jeho cestě objevování a učení. Při učení a výchově by měl respektovat individuální vývoj a senzitivní fáze dítěte. Další podmínkou fungování Montessori třídy je připravené prostředí a Montessori pomůcky. Dítě se svobodně rozhoduje, kde, s kým, kdy a na čem bude pracovat. Svoboda je však vyvážena velkou odpovědností, ke které je dítě vedeno. Chyba je přirozený projev procesu učení, dítě se snaží chybu samo najít a pracovat s ní. Není tolik závislé na vnější motivaci (např. známkou, pochvalou, soutěží), ale podporuje se vnitřní motivace, učitel poskytuje zpětnou vazbu.

Čím se Montessori systém liší od tradiční základní školy?

Co je vlastně tradiční základní škola? Montessori je na naší škole pouze možností, i v tzv. tradičních třídách se asi neučí tradičně. Máme slovní hodnocení, žáci pracují na projektech, experimentují, vytváří ročníkové práce, tradiční zkoušení u tabule byste zde nenašli. Montessori prostředí je výjimečné kromě popisovaných principů např. matematickými pomůckami, které M. Montessori vytvořila a svobodnou volbou práce každého žáka. Toto prostředí vytváří u většiny dětí motivaci, výborné sebevědomí, vynikající komunikační schopnost, musí spoléhat na sebe, má svobodu v rozhodování - čím začnu, jak budu pracovat, kde budu pracovat, s kým budu pracovat – to vše si žák musí rozhodnout sám, přičemž si musí rozvrhnout práci tak, aby dohodnutý týdenní plán splnil, a to při dodržování dohodnutých pravidel a vzájemného respektu.

Co považujete za jedinečné ve vaší ZŠ?

Vybudování 2. stupně ZŠ Montessori. Touto metodou se vzdělávají u nás již žáci 6. a 7. třídy a jsme připraveni na otevření 8. a 9. ročníku. Všechny učitelky mají diplomový kurz Montessori a téměř všechny zde učí od založení školy. Třídy Montessori jsou výborně vybaveny názornými a lákavými pomůckami, žáci dokáží využívat ke své práci od prvního ročníku ve třídě kopírovací a laminovací přístroj, počítač atd. Každá třída vlastní perfektní knihovnu, práce s literaturou, prezentace knížek a projekty – to vše patří dennímu programu kolektivu dětí.

Jak to u vás ve škole máte zorganizované – počet tříd, žáků apod.?

Na prvním stupni fungují třídy 1.-5. ročníku s průměrným počtem 20 dětí, taktéž v 6. a 7. ročníku. Žáci pracují s třídní učitelkou a asistentkou, věkově smíšené pracovní skupiny fungují např. při projektové práci. Místnosti tříd jsou propojeny, žáci si během výuky vyzvedávají pomůcky napříč všemi ročníky.

Jak vypadá klasický den ve škole?

Vyučování začíná v 8,00 hod. a pracuje se ve dvou blocích (8,00 – 9,30, 10,00 – 11,40), půlhodinovou přestávkou žáci využijí ke svačině, případně pobytu na zahradě nebo klidové zóně před třídami. Před poslední patou vyučovací hodinou je dvacetiminutová pauza. Pobyt s cíleným programem v přírodě si plánují třídy individuálně.

Montessori školy jsou často nařčeny, z toho, že děti mají příliš velkou svobodu a mohou si dělat, co chtějí. Jak je to u Vás ve škole? Mají děti nějaký plán, co je třeba za konkrétní období splnit?

Pro žáky je závazný školní vzdělávací program, svoboda se týká formy práce, vlastních návrhů, časové délky činnosti, žák až do dokončení své práce není

rušen, svobodné volby činností (do čeho se pustím teď, do čeho potom). Rozsah svobody se odvíjí od schopnosti samostatně, zodpovědně pracovat, rozhodovat se a splnit týdenní plán a dohodnuté práce. Každý má tedy jen tolik svobody, kolik zvládne. Kdo chce vyslovit takové nařčení, měl by nejprve navštívit výuku ve třídě Montessori. Většinou jsou pozorovatelé ve třídě velmi šokováni atmosférou, pracovitostí, samostatností, zvláštním neviditelným mechanismem. Jeden host svůj dojem popsal takto: „Je to neuvěřitelné, to ticho, ta různorodost práce každého zvlášť, vůbec nechápu, jak to funguje, ale byl jsem uchvácen, funguje to.“

Jak je práce dětí hodnocena? Píší testy?

Žáci jsou hodnoceni slovně na konci každého měsíce a pololetní a závěrečné vysvědčení je také slovní, formou dopisu. V něm je popsáno, jak dítě zvládlo daný ročník, jak se mu dařilo. Obsahuje též doporučení, na co je třeba se zaměřit, co se daří perfektně, co méně a co se třeba prozatím dítěti nedaří. Žáci píší pravidelné kontrolní testy, které vnímají především jako nástroj vlastní kontroly zvládnutí učiva. Své práce si samostatně kontro-

lují, nemají potřebu podvádět nebo opisovat, neučí se pro známky nebo pro pochvalu, na tom nejsou závislí.

Dostávají děti domácí úkoly?

Občas ano, jinak mají žáci možnost podle své volby pracovat v pracovních sešitech i doma, vybrat si některé cvičení, když mají chuť nebo se dohodnou s učitelkou, co je třeba. Při náročnějším a obsáhlejším učivu ve vyšších ročnících pracují i na domácí přípravě. Projektová práce vyžaduje přípravu literatury, informací a dalšího materiálu. Ale i domácí úkoly mají často individuální ráz.

Jak byste popsala typy rodin, které se rozhodly dát děti do vaší školy?

Dnes už jsou to většinou rodiče, kteří se již dlouho před výběrem

mateřské školy zabývají otázkou, jakým směrem půjde výchova a vzdělání jejich dítěte. Navštěvují výuku u nás ve škole, seznamují se s ní, konzultují s učitelkami vhodnost této metody pro jejich dítě, navštěvují MŠ Montessori, předškolní Klub dětí Montessori u nás ve škole, prostě vědí, kam své dítě dávají. Zájem je veliký.

Jakým způsobem spolupracujete s rodiči?

Vazba s rodiči je hodně osobní a úzká. Je třeba, aby se zapojovali do akcí života třídy – tzv. slavnosti Montessori apod. Učitelka s rodiči a dítětem se setkává při individuálních pohovorech. Ve škole vzniklo občanské sdružení Škola Montessori, které třídu podporuje. Uskutečnily se výstavy, benefiční koncerty, prodejní dílničky nebo školní ples.

Vše pomáhají organizovat rodiče, kterým na škole záleží a kteří chtějí pomoci.

Co je dle vašeho názoru klíč k tomu být dobrou Montessori ZŠ?

Mít dobré pedagogy, kteří milují svou práci, spolupracující rodiče a podporu zřizovatele. Jsem velmi ráda, že všechny tyto podmínky se nám na škole daří naplňovat. Během osmi let fungování Montessori tříd jsem samozřejmě narážela na různé překážky a jsem vděčná všem, kdo je pomáhali překonávat. Jsem také šťastná, že i celá škola prošla cestou inovace a podařilo se dát dohromady tým lidí, kterým na dětech opravdu záleží.

*Rozhovor poskytla Markéta Olbertová, ředitelka školy.
Děkujeme!*

Pohledem rodičů

Robert a Eva Batůškovi
Ondřej 12 a David 9 let
navštěvují ZŠ Gajdošová..

Co ovlivnilo vaše rozhodnutí dát své dítě místo do tradiční základní školy do Montessori ZŠ?

O: Já jsem zpočátku nebyl ani proti klasické škole, chtěl jsem si být jistý, že dítě dostane učitelku, která se k němu bude chovat respektujícím způsobem. U klasické školy je to určitě možné, ale u Montessori jsme měli jistotu. No a pak samozřejmě hrála roli dostupnost školy.

M: U mne prvotním impulsem bylo setkání s Montessori peda-

gogy na kurzu Respektovat a být respektován v Brně a rovněž setkání s budoucí učitelkou ZŠ tamtéž. Dalším důvodem byly důmyslné pomůcky z matematiky. Čím více jsem se o Montessori následně dozvíдалa, tím více jsem byla přesvědčena o této cestě.

Jak dlouho vaše děti do školy už chodí? Starší syn je v 7. třídě, mladší ve 3.

Chodilo před nástupem do ZŠ i do Montessori školky?

Ano. Starší syn půl roku (tehdy nebylo moc Montessori MŠ), mladší syn celou dobu.

Pokud porovnáte své dítě s jeho kamarády, kteří chodí do klasické ZŠ, co byste popsali jako hlavní rozdíly?

My moc známých vrstevníků z klasické školy nemáme, takže se to těžko porovnává. Žádné zásadní rozdíly nepozoruju. Z druhé ruky vím, že naše děti jsou zvědavější, nebojí se třeba na různých exkurzích na cokoli zeptat.

Jak probíhá komunikace mezi školou a rodiči?

Dvakrát ročně třídní schůzky, mezitím učitelé organizují individuální pohovory, které jsou vždy tříčlenné – dítě, rodič, učitel. Jinak organizační věci komunikují učitelé e-mailem nebo na blogu.

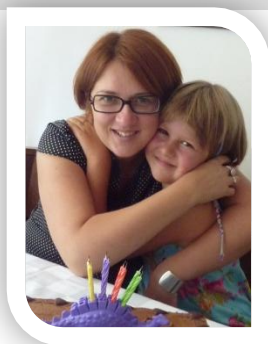
Občas škola pořádá akce pro rodiče s dětmi.

Jakým způsobem jsou děti ve škole hodnoceny?

Vysvědčení dostávají formou slovního hodnocení. V průběhu školního roku dostávají děti od učitelů zpětnou vazbu také slovně. Menší děti plní tzv. týdenní plány, na druhém stupni jsou děti hodnoceny v jednotlivých předmětech, např. „v listopadu ses naučil stojku na hlavě, ale na přeskočení přes kožu bys měl ještě zapracovat“.

Chodí Vaše dítě do školy rádo? Vypráví Vám o tom, co se ve škole naučilo?

Na prvním stupni určitě, na druhém už občas se dostavuje pubertální opovržení, ale celkově se dá říct, že se děti do školy těší a nadávají jen tak naoko.

Co ovlivnilo vaše rozhodnutí dát své dítě místo do tradiční základní školy do Montessori ZŠ?

Nebylo to těžké rozhodování. Bylo to přirozené pokračování tříletého navštěvování Montessori školky. Rok od roku jsme byly z Montessori školky nadšenější, a tak starší dcera prostě pokračovala i na základní školu. I když si myslím, že nejvíc stejně záleží na osobnosti učitele. Nabyla jsem dojmu, že v Montessori přístupu je menší šance, aby to učitel „pokazil“. A

Mají nějaké domácí úkoly?

Obvykle je to tak, že děti mají určený objem práce, který musí splnit za určité období (menší děti týden). Pokud ho nezládnou ve škole, musí jej dokončit o víkendu doma.

Píší testy? Pokud ano, má Vaše dítě strach před psaním testu nebo jaké má pocity?

Testy píšou, ale jelikož se neznámkuji, o strachu bych nemluvil. Určitě se ale na testy připravují a chtějí v nich uspět. V Montessori pedagogice se ale hodně klade důraz na individuální práci, takže testy nejsou časté, častější jsou ve vyšších ročnících.

Jaký vztah má Vaše dítě k učiteli, učitelce?

Nejen děti, ale i rodiče mají k našim učitelkám výborný vztah. Ale nevím, nakolik se to dá zobecnit.

Je něco, co byste na stávající výuce změnili?

O: Nic zásadního, jen malý příklad – děti od začátku pracují samostatně, tedy i při výuce psaní. Naučily se tedy psát některá písmena po svém – tvar sice zhruba odpovídá, ale nakreslí ho úplně jiným (a podle mě neefektivním) tahem pera. Tady bych byl asi pro větší striktnost – lépe se to povedlo u mladšího syna, kterého měla učitelka, která vedla Montessori prvňáčky podruhé.

M: Přivítala bych smíšené ročníky nejen na projekty.

Rozhovor poskytli manželé Batůškoví. Děkuje!

Dijana Dimitrov

Děti Tara 9 let a Ina 4 roky.
Navštěvují The International Montessori School of Prague.

postoupila o krok dál, a že to přináší větší povinnosti a pocit váženosti.

Pokud porovnáte své dítě s jeho kamarády, kteří chodí do klasické ZŠ, co byste popsala jako hlavní rozdíly?

Velký rozdíl vnímám ve stupni nadšení, s nimž dcera do školy chodí a zápalu pro to, co zrovna probírají. Za ty tři roky se ani jednou nestalo, že by dcera na otázku: „Jak ses měla ve škole?“ odpověděla jinak než „Báječně“. Někdy tím její odpověď končí, ale převážně pokračuje v popisování konkrétního projektu, práce či zážitku. Co vidím také jako velký rozdíl, je sociální vyspělost. Jsem přímo nadšená z toho, jak moje dcera zvládá fungovat s jinými dětmi, ať jsou starší, mladší, holky, kluci nové prostředí nebo

prozatím se to osvědčilo.

Jak dlouho Vaše dítě do školy už chodí?

Dcera je čtvrtým rokem v Montessori škole.

Chodila před nástupem do ZŠ i do Montessori školky?

Ano, před nástupem do školy chodila tři roky do Montessori školky. Přechod nepřinesl vůbec žádný stres. Škola se navíc nachází ve stejné budově jako školka, učitele a spolužáky už částečně znala. Takže tam bylo spíše jen velké vzrušení z toho, že

neznámé děti. Takové sociální dovednosti mi přijdou jako opravdu fantastické vybavení do života. Pro mě osobně je důležité, že v této škole kladou důraz jak na akademické vzdělání, tak především na výchovu.

Jak probíhá komunikace mezi školou a rodiči?

Kromě denního kontaktu rodičů a učitelů, kdy je možné stručně sdílet potřebné informace, rodiče mohou komunikovat s učiteli emailem. Čas od času učitelé informují rodiče o tom, jak se jejich dětem daří. Dvakrát do roku rodiče dostávají podrobnou zprávu o tom, co děti zvládají nebo ne a poté následují individuální schůzky s rodiči. Jednou týdně paní ředitelka posílá rodičům email o aktuálním dění ve škole a ona sama je rodičům denně k dispozici.

Jakým způsobem jsou děti ve škole hodnoceny?

Děti jsou ve škole hodnoceny slovně.

Chodí vaše dítě do školy rádo? Vypráví vám o tom, co se ve škole naučilo?

Dcera do školy chodí strašně

Ráda. Řekla bych, že čím dál víc. O tom, co se ve škole děje vypráví s velkým nadšením, ať se jedná o nějaký mimořádný projekt, test z matematiky či jídlo k obědu.

Mají nějaké domácí úkoly?

Děti mají úkoly a většinou jde o cvičení toho, co dělaly ve škole. Takže dítě ví, co má procvičovat a je jen na něm, zda to bude dělat každý den nebo nikdy. Tyto úkoly nezaberou více jak půl hodiny denně. Mimoto se ve škole probírá každý měsíc jedna ctnost a na konci měsíce se dělá menší projekt na toto téma. A to už vyžaduje trošku větší úsilí. A potom mají příležitostné projekty na téma o nějaké zemi anebo události a to většinou probíhá ve škole, ale někdy je zapotřebí i práce doma. Pravidelná aktivita denně je také čtení – pro čtvrtáky půl hodiny denně.

Píšíou testy? Pokud ano, má vaše dítě strach před psaním testu? Jaké má pocity?

Testy se píšíou každý čtvrtek z matematiky a v pátky z angličtiny. Z češtiny jsou také diktáty a testy, ale ty nemají pevný časový harmonogram. Dcera je velmi svědomitá a snaží

se vždy udělat domácí úkoly a procvičuje to, co bude v testu. Trému před testy však nemá a pokud by se test nepovedl, tak si z toho hlavu nedělá.

Jaký vztah má vaše dítě k učiteli, učitelce?

Prozatím všechny své učitelky a učitele milovala, ale nechci to idealizovat. Víím i o případech, kdy si dítě s učitelem nesesdlo. Přesto se mi zdá, že i v těchto případech je na děti brán ohled a nikdy nezažily nevhodné chování ze strany učitelů. Tzn. i v těchto případech se s dětmi jednalo s respektem.

Je něco, co byste na stávající výuce změnila?

Nevím jestli je to na změnu, ale mně chybí podrobnější přehled o tom, co se dcera momentálně učí. Děti si domů nenosí knížky a sešity, tak víím jen obecně, co se ve škole probírá. A já bych také ráda sdílela to její nadšení a občas si něco zajímavého procvičila.

Rozhovor poskytla Dijana Dimitrov. Děkujeme!

MONTESORI

The International Montessori School of Prague

AMERICAN MONTESSORI SOCIETY
Accredited Member School

Maria Montessori Institut, Londýn

V dubnu 2013 jsme získali letenky do Londýna a narychlo hledali školu, kde bychom mohli pozorovat práci dětí. Institut Marie Montessori nám okamžitě vyšel vstříc a tak jsme mohli několik dní pozorovat práci v mateřské i základní škole. Protože jsme byli úplnými nováčky ve vzdělávání školáků a zatím ani neabsolvovali výcvik pro základní školy, bylo asi velmi obtížné nám vše vysvětlovat. Přesto se nám paní učitelka plně věnovala, trpělivě zodpověděla všechny otázky a provedla nás školou. Ve všech třídách nám bylo velmi příjemně a viděli jsme mnoho svobodných a zodpovědných dětí. Ve školce nás děti přivítaly podáním ruky a otázkami, odkud jsme přijeli, a v základní škole nám uvařily čaj a nabídly svačinu. Z této návštěvy jsme si odvezli spoustu postřehů, inspirací a nových nápadů. Věříme, že se do školy opět podíváme, nyní již trochu zkušenějšíma očima. (Hanka Slabá, zástupkyně ředitele MŠ a ZŠ)

Můžete nám říci jednou větou, v čem se liší vaše škola od tradičních škol v Anglii?

Ve třídě jsou různě staré děti. Nemusíme striktně dodržovat Národní systém vzdělávání (National Curriculum), takže můžeme následovat zájmy dítěte. Máme ale stejně jako státní školy inspekce a musíme prokázat výsledky v oblastech jako je například matematika. Děti nejsou vyrušovány po 40 minutách jako v běžných školách, ale mají tříhodinový pracovní cyklus, takže mohou v klidu pracovat a objevovat nové věci.

Čím je Vaše škola ojedinělá?

Každá škola je jedinečná svou vlastní kulturou. Naše škola má dlouhou historii a snaží se zůstat věrna zásadám, které vypracovala sama Dr. M. Montessori a její syn Mário, který se zabýval především vzděláváním dětí školního věku.

Kolik máte tříd, kolik dětí a jakou máte věkovou skladbu tříd?

Máme dvě místa v Londýně na každém z nich cca po 30 dětech. Základní škola je rozdělena na nižší a vyšší stupeň. Máme 25 dětí na nižším stupni, ale počet se mění, protože děti nabíráme i průběžně během roku. Na vyšším stupni máme 12 studentů.

Jak u Vás vypadá běžný den?

Nedá se říci jak vypadá běžný den, u nás žádný takový není. Děti přicházejí do školy na devátou a některé pracují v malých skupinkách a jiné zase samostatně. Celé dopoledne dostávají lekce/prezentace. Většinou jsou prezentovány malým skupinkám, ale někdy je potřeba i individuální konzultace. Obecně se dá říci, že děti pracují ve skupinách. Na konec dopoledního bloku se často společně potkáváme a zpíváme písně, povídáme si,

dokud nejsme připraveni vyrazit ven. Děti jdou pracovat ven na zahradu a poté mají ve škole čerstvě připravený oběd. Odpoledne dětem často čteme, než se pustí zpět do své práce. Nejsou předem stanoveny oblasti jako např. zeměpis, dějepis, na kterých se bude ve stejný okamžik pracovat. Děti pracují na tom, co je zrovna zajímavá.

Montessori školy jsou často obviňovány z toho, že poskytují dětem naprostou volnost bez řádu a struktury. Mají děti nějaký plán práce nebo jak je zajištěno, že se skutečně rozvíjejí ve svých znalostech a dovednostech?

Každé dítě má plán práce, který je potřeba dodržet v určitém časovém období. Každé dítě má svůj plán, který zahrnuje jak oblasti, kterými se má zabývat, tak i to, co je třeba procvičovat. Během výuky se

však mohou objevit oblasti, o které dítě projeví zájem a nejsou zaneseny v jeho plánu práce. Děti mají skutečně velkou zodpovědnost naplánovat si lekce, tak aby vše zvládly dle plánu. Děti zaznamenávají, co který den dělají, a tak si monitorují vlastní práci a její výsledky. Učitel – průvodce si vede vlastní

podrobné záznamy o tom, co děti dělají a tyto informace využívá při přípravě dalších mají svobodu volby, ale také velkou zodpovědnost.

Jak takový plán vypadá, co jsou jeho hlavní oblasti?

Například v matematice a angličtině máme plán hodně strukturovaný vzhledem k tomu, že se jedná o předměty s logickou posloupností. U jiných předmětů máme větší flexibilitu a díky tomu, že se předměty vzájemně prolínají můžeme děti obeznámit s tématy, o která projevují zájem. Mezi tyto předměty patří např. dějepis, botanika, biologie, divadlo, hudba, věda a umění stejně jako v klasických školách.

Máte ve Velké Británii státem daný Vzdělávací rámec, který musíte dodržovat?

Nezávislé školy nemusí dodržovat Národní vzdělávací rámec, ale jak už jsem zmínila výše, máme inspekce, takže musíme prokázat, že děti učíme vhodné oblasti jejich věku.

Jak jsou děti u Vás ve škole

hodnocené? Sledujeme jejich práci a to nám pomáhá se rozhodnout, co jim ukázat příště nebo zda je třeba něco zopakovat. Píší menší testy a děti tohoto věku je píšou s oblibou. Čím jsou starší, tím více je třeba procvičovat psaní testů, protože je třeba je připravit na vstupní zkoušky

na vyšší stupeň školy. Dvakrát ročně máme setkání s rodiči, kde jim dáváme písemné hodnocení jejich dítěte.

Dostávají děti nějaké domácí úkoly?

Dostávají jednou týdně domácí práci. Je to spíše formou zkoumání a je to připraveno tak, aby se mohly podílet všechny děti ve třídě bez ohledu na jejich věk. Nepoužíváme cvičebnice.

V ČR zápasíme s tím, jak rozdělit čas dětí strávený venku versus uvnitř třídy a stejně tak čas strávený týmovou prací versus individuální prací. Jakým způsobem to řešíte u Vás?

Máme štěstí, že máme svou vlastní zahradu a děti tak mohou trávit čas venku každý den. Mohou tam i pracovat a zahrada je tak součástí práce spojené se zeměpisem, botanikou, uměním či geome-

trií. Děti na základních školách vyhledávají sociální kontakt a preferují práci ve skupině, proto je také častější v poměru k individuální práci, která je využívána např. k přípravě na zkoušky či testy.

Jaké typy rodin dávají děti do Vaší školy?

Ve škole máme mix různých rodičů a rodin. Většina jsou součástí tzv. střední vrstvy. Nabízíme však také pár míst pro děti z rodin, které by si nemohly naši školu dovolit.

Spolupracujete nějakým způsobem s rodiči?

Setkáváme se s rodiči jednou za čas večer a snažíme se jim předat informace, o tom, co se ve třídách děje. Rodiče jsou také podporováni ke sdílení svých znalostí a dovedností s dětmi. Někteří rodiče např. vaří, někteří hovoří o své zemi apod.

Co byste na závěr řekla, že dělá z Montessori základní školy dobrou školu?

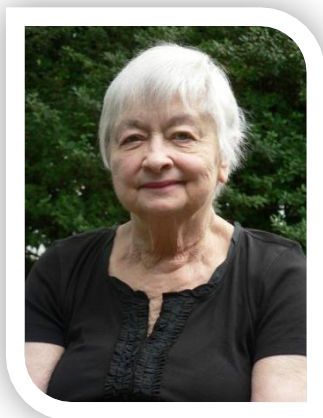
Škola, která pracuje s myšlenkami M. Montessori, aniž by je jakýmkoliv způsobem upravovala či měnila.

Škola je tvořena dětmi, rodiči, pedagogy a připraveným prostředím a tyto jednotlivé části tvoří harmonický celek. Jeden bez druhého nemůže fungovat.

*Rozhovor poskytl
Jane Luetkens
Head Directress
Elementary M. Montessori School.
Děkujeme!*

Výcvik pedagogů pro základní školy

Představujeme Vám trenéry AMI

Kay M. Baker, Ph.D.,

Dr. Kay Baker je AMI trenérkou učitelů pro mladší školní věk (6-12). Poté, co získala zkušenosti jak v předškolních a školních Montessori třídách, tak v prostředí tradičních státních škol, strávila Kay Baker posledních 24 let vedením Montessori tréninků pro tuto věkovou kategorii.

Kromě AMI diplomů pro předškolní a mladší školní věk je Dr. Baker i držitelkou titulu Ph.D. z oboru Výuka matematiky, který získala na Univerzitě v Marylandu. Ve své dizertační práci se zaměřila na dětské strategie řešení problémů.

Dr. Baker je konzultantkou AMI/USA pro předškolní a mladší školní věk a je držitelkou ceny Asociace Severoamerických Montessori učitelů (North American Montessori Teachers' Association – NAMTA) za celoživotní přínos.

Když jsem kdysi posílala svého nejstaršího syna poprvé do Montessori školy, netušila jsem, že to bude událost, která obohatí nejen jeho život, ale také životy jeho bratrů a sester, jejich manželů a manželek, naše životy a životy našich vnoučat.

Letos v létě se mě má sedmiletá vnučka přišla zeptat na druhou odmocninu. Když jsem se jí ptala, jak na takovouto otázku přišla, odpověděla mi, že četla knihu o dělení a tam se o odmocninách psalo. Uvedla jsem ji tedy do tajů druhé odmocniny. Tento typ otázek je naprosto normální v prostředí, ve kterém je každá lidská bytost respektována a má právo nejen otázky pokládat, ale také má právo na své otázky dostávat odpovědi.

Existuje mnoho příhod, které by vykreslily dychtivost dětí po učení se, když jsou vystaveny takovému přístupu k životu. Toto je důvod, proč nemohu přijít na nic, co bych já osobně chtěla ve svém životě pro druhé dělat raději. Měla jsem to potěšení vést více než tisíc mužů a žen v jejich práci s dětmi na Montessori základních školách.

Cílem Montessori je pomoci každému člověku realizovat svůj potenciál a přitom přivést svět k tomu, aby byl místem, kde všichni mohou žít a dosáhnout spokojenosti ve svém životě i v životě společném. Všem nám jde o světový mír, ale toho můžeme dosáhnout jen tehdy, když každý z nás najde mír v sobě a bude žít v harmonii s vesmírem.

Autor článku: Kay M. Baker

Je to vedoucí výcviku pro učitele základních škol, který příští rok začne v Praze.

Greg MacDonald

je AMI trenér pro učitele základních škol ve výcvikovém institutu Hershey Montessori Training Institute v Severovýchodním Ohio. Momentálně působí v Mexico City, kde vede první AMI výcvik pro učitele základních škol, který se koná v Mexiku. Vedl výcvik učitelů ve Spojených státech, Kanadě, Itálii, Japonsku, Švýcarsku, Německu a Mexiku.

Greg je držitelem AMI diplomů pro věk 3-6 a 6-12 a diplomu pro učitele základních škol, který získal na vysoké škole State College of Victoria v Burwood v Austrálii. Bakalářský titul získal na Universitě v jižním Queenslandu v Austrálii (University of Southern Queensland) a magisterský titul v oboru vzdělávání na vysoké škole v Loyole (Loyola College) v Marylandu (USA).

Greg vedl Montessori třídy 3-6, 6-9, 9-12 a 6-12. Také pracoval jako učitel na státní základní škole a jako ředitel jak tradiční tak i Montessori školy.

Kromě toho, že vede svůj pravidelný kurz ve Spojených státech, působí Greg také jako konzultant pro školy v rámci AMI-USA a přednáší na Montessori workshopech, seminářích pro rodiče a národních i mezinárodních konferencích.

Na Montessori jsem poprvé narazil při studiu tradičního učitelství. Nejdříve mě zaujalo množství sensorického materiálu pro matematiku, protože jsem v té době psal semestrální práci na toto téma. Začal jsem ale číst i další části Montessori knih, které jsem našel v naší univerzitní knihovně a rozhodl jsem se, že o Montessori toho musím zjistit víc. Půjčil jsem si knihu „Child in the Family“ („Dítě v rodině“) – byla to nejužitejší kniha a blížily se zkoušky, a pamatuji si, že jsem knihu neustále odkládal a přemítal: To, co Maria Montessori říkala, byla pravda, ale bylo to v rozporu se vším, co mě učili v seminářích při přípravě na učitelskou profesi!

Půjčil jsem si více knih a koupil jsem každou knihu o Montessori, na kterou jsem narazil, až má sbírka Montessori knih byla početnější než sbírka představitele AMI, který působil v mém rodném městě Melbourne v Austrálii! Téměř čtyři roky jsem učil na tradičních státních školách a myslím, že jsem musel mnoho svých kolegů otravovat tím, jak jsem neustále mluvil o Montessori!

Australský představitel AMI, kterého jsem našel v Melbourne, mi pověděl o katolické škole, na které řádová sestra vyučovala druhou třídu podle Montessori metody. Tuto třídu jsem navštívil a viděl jsem skutečné živoucí Montessori. (A to i přesto, že děti strávili se svou

Montessori průvodkyní pouhopouhý rok!) To mě přivedlo k rozhodnutí, že nemohu učit tradičním způsobem, přestože mě tato práce bavila. Věřil jsem, že Montessori nabízí dětem o tolik víc a toužil jsem se o Montessori mnohem více dovědět.

Podařilo se mi vše zařídit tak, abych se mohl zúčastnit výcviku na Washingtonském Montessori institutu pro věk 3-6. Při studiu během tohoto výcviku jsem se seznámil s mou ženou Kathy. Poté jsem absolvoval výcvik pro věk 6-12 a během něj jsem se s Kathy oženil. Kathy a já jsme se vrátili do Austrálie, kde jsme žili a učili 12 let. Poté jsme se vrátili do Ameriky, kde jsem byl vyškolen na AMI trenéra s Kay Baker.

Teď jsem vedoucím výcviku v Mexiku a těším se na to, že pojedu do Prahy a budu opět pracovat s Kay! Také se těším na to, že budu pracovat se všemi, kteří se výcviku s námi zúčastní.

Autor článku: Greg MacDonald

Je to trenér výcviku pro učitele základních škol, který příští rok začne v Praze.

Každý kurz není výcvik

Mgr. Hanka Slabá
Zástupkyně ředitele MŠ a ZŠ |
Pro rodinu o.p.s.

Část července a srpna jsem strávila několik nezapomenutelných týdnů v kouzelném výcvikovém středisku AMI (Association Montessori International) v La Jolle (čti La Hoje), prestižní čtvrti v San Diegu, Kalifornii, Spojených státech Amerických. Čekalo mě ponoření do Montessori pedagogiky pro základní školy a zároveň do Montessori světa vůbec. Sdílení Montessori myšlenek bylo hodně silné a všudypřítomné.

Často se mě známi ptali, proč zrovna výcvik u AMI a ne třeba u druhé Montessori organizace AMS (American Montessori Society)? Odpověď není nijak těžká. Představte si, že máte možnost učit se malovat u Michelangela nebo u jeho žáka. Koho si vyberete?

Domov a rodinu jsem opouštěla se značnými obavami. Prožívala jsem pocity krkavčí matky, která opouští hnízdo, anglicky zrovna nevím, nikdy jsem studijně nebyla v zahraničí a představa bydlení s mladíkem, který žije s kočkou a na facebooku má naprosto děsivou fotografii skejťáka v kapuci, mě zrovna také nenadchla. A jediné, co nám trenérka Kay Baker slíbila, bylo, a to cituji: „Haha! Vy umřete prací!“ A tak jsem se rozhodla neumřít a ve jménu Montessori bojovat.

Výcvik v San Diegu vedla trenérka Kay Baker. Na první pohled vidíte jen obyčejnou stařenku

s trošku skřítkovským úsměvem. Když s ní máte tu čest blíže promluvit, zjistíte, že Kay Baker je neuvěřitelně energická žena s lehce ironickým humorem, plná jednoduché, lidské moudrosti, která pramení nejen z osobní zkušenosti s prací s dětmi i dospělými, ale hlavně z jejího vědeckého přístupu a nadhledu, v němž se snoubí vzdělání, láska k životu a obrovská úcta k člověku.

Těch několik výcvikových týdnů bylo naplněno hledáním odpovědí, tvrdou prací, přísností k sobě samé, objevováním a přetvářením vlastního já. Všechny strachy se postupně rozplývaly. Spolubydlící sice měl kočku, která mi hned první den počůrala batoh, ale není to skejťák, ale velmi vzdělaný mladý muž, učitel historie. Společenský šok samozřejmě čekal všechny. Dokonce i Američanům tekly slzičky. Rodina doma vše zvládla s pomocí přátel. A že neumím výborně anglicky? Nevadí, umím jiné věci.

Jak probíhal výcvik? Každý den přesně v 8 hodin ráno se všech 72 studentů sešlo v učebně. Docházka byla hlídána velmi přísně a některým opozdilcům byly na konci kurzu sečteny minuty, kdy v učebně neseděli, a snížena procentuálně docházka. Do docházkových listů jsme se zapisovali třikrát denně, na každý učební blok. Hovořili jsme o Montessori teorii, o výuce jazyku, matematice, geometrii, historii, geografii, biologii, umění a hudební výchově. Přednášky končily ve 14 hodin a po té jsme se sešli v připraveném prostředí školní třídy na supervizovanou praxi, kde jsme se učili s materiály pracovat vlastníma rukama a vše vyprávět vlastní pusou. Končili jsme v půl šesté a utíkali domů vše za tento den opravit, sepsat, ilustrovat. My cizinci ještě navíc překládat, pochopit a adaptovat. Pokud jsme něco nestihli, přesouvala se nám práce na víkend. A že jsme nestíhali je jasné. Nestíhali ani rodilí mluvčí. Informací opravdu bylo mnoho. Týdenní práci jsme vždy odevzdávali ke kontrole asistentkám, které nám práci kontrolovaly, vepisovaly

poznámky, škrtaly ilustrace a nás studenty pak čekala oprava a opakované odevzdávání.

Česky se tomuto druhu studia říká výcvik a přestože slovo výcvik v nás evokuje přípravy na vojenské tažení, myslím, že je to přesný výraz. Cílem Montessori výcviku není jen předat informace a naučit účastníky dovednostem, jak tomu obvykle bývá, ale mnohem více. Výcvik rozvíjí schopnosti, předává hluboké porozumění souvislostem, ovlivňuje celou osobnost člověka, a to vše za podpory zkušeného trenéra. Člověk potřebuje mnoho vedení, mnoho pozorování, mnoho teorie a mnoho praktických zkušeností, aby byl vycvičen.

Všechna ta dřina a nepředstavitelná práce na vlastní osobnosti vede jednoznačně k zrození „nového učitele“, o němž Maria Montessori

řady. Když rozumíme lidské podstatě a psychologickým charakteristikám jednotlivých plánů vývoje člověka, zvládneme využít k rozvoji dítěte jakýchkoliv materiálů. To je poselství Marie Montessori. Proto systematicky nepsala příručky o práci s materiály, ale psala hodně o pozorování dětí, o jejich rozvoji, o jejich chování. Proto jsou její knihy plné otázek a inspirují, až provokují k zamyšlení a hledání odpovědí.

Krátkodobé kurzy, které se Montessori tematikou zabývají, bývají často pouze informativní a vystavěné na ukázkách práce s materiály. Jsou striktní a vyžadují dokonalé zapamatování lekcí. Bohužel na hluboké porozumění a přerod osobnosti učitele nezbyvá čas. Takové kurzy mají význam pro prvotní seznámení s Montessori pedagogikou, jsou vhodné pro rodiče dětí, které

hovoří. Nejprve je třeba pracovat na sobě, upravit své vlastní psychologické kvality a teprve po té se člověk stává učitelem dětí. Je připraven s nimi pracovat a být jim vzorem. Pak teprve se stává součástí připraveného prostředí, připraveným dospělým, který pomáhá dítěti na rozvoji jeho vnitřního plánu. Přebudovávání vlastního já je dlouhodobá záležitost a je zapotřebí dostatek času, hlubokého porozumění lidské psychologii a dostatek prostoru pro otázky a hledání odpovědí. Jsem šťastná, že jsem součástí tohoto výcviku.

Aby se dospělý mohl stát učitelem, musí dobře rozumět lidské psychologii, být hotovou osobností bez deviací, rozumět struktuře práce s dětmi daného vývojového plánu a také ovládat princip práce s Montessori materiály. Záměrně jsem práci s materiály zařadila až na konec této

chodí do Montessori škol, ale učitelé, kteří chtějí pracovat s dětmi v Montessori školách, potřebují víc. Proto jsem se rozhodla odjet do cizí země, obětovat několik měsíců svého rodinného života, nelitovat financí. Za to jsem dostala mnohem více než nám Kay Baker slíbila. Ano, umírali jsme prací. Ano, bylo to těžké, ale získala jsem mnoho. Cítím se připravená na práci s dětmi, dokázala jsem propojit roztříštěné informace, porozuměla rozdílům v psychologii dítěte v prvním plánu vývoje a v druhém. Těším se na další rok práce na sobě samé a těším se na chvíli, kdy z naší školy vyjdou dnešní prvňáčci. Montessori metoda funguje, když se dělá s porozuměním a když ji dělají vycvičení, tedy připravení dospělí.

Autor článku: Hanka Slabá, zástupkyně ředitele MŠ a ZŠ Pro rodinu o.p.s.

Jak se daří Montessori ve Zlíně?

Zuzko povězte mi, jak jste se dostala k Montessori?

K Montessori pedagogice mě přivedl můj starší syn Jonáš před 8 lety a hlavně má neschopnost vyřešit mnohé výchovné problémy, které mě přiměly přemýšlet o mém dosavadním pohledu na výchovu dětí. Chtěla jsem věci dělat jinak, než mí rodiče, intuitivně jsem cítila a tušila, že existují jiné cesty, než jsem znala, a tak jsem prosila o odpovědi na své otázky ohledně výchovy svého dítěte. Tehdy jsem ještě netušila, že odpovědi jsem měla přímo před sebou v podobě syna. Žádala jsem o odpověď a ona přišla. Jen forma byla přizpůsobena tomu, co jsem v té době byla schopna přijmout – vzteky, pláč, nespokojenost, revolta a také nepotrestatelnost syna. V určité fázi jsem byla psychicky i fyzicky v koncích. Dostala jsem náповědu přes kineziologii. Tehdy jsem se poprvé dozvěděla o Indigových dětech. A přes studium Indigových dětí o vhodných vzdělávacích systémech pro Indigo, tedy kromě jiných alternativních směrů i o Montessori. Tak začala má dobrodružná, výzkumná, a dá se říci až výzvědná cesta k pedagogice Marie Montessori. Mé vzrůstající nadšení a moje lačnost po těžce dostupných informacích se stupňovala v přímé úměrnosti k množství získaných vědomostí. Najednou

Mgr. Zuzana Strachoňová Höningová

Absolvovala UTB Fakultu multimediálních komunikací, obor marketingové a sociální komunikace, AMI Prague Primary Course s Marií Roth. Přinesli jsme dětem Montessori pedagogiku do Zlína.

jsem stála před těžkým rozhodnutím poprvé od porodu opustit na tři dny mé milované dítě, domov s rodinou, abych mohla absolvovat kurz v Brně „Osobnost dítěte – Montessori pedagogika v praxi“ u Hanky Mokré. Synovi tehdy ještě nebyly dva roky. Kurz splnil mé očekávání a rozdmýchal žhavé uhlíky mého nadšení v teplo, které časem sílí v nakažlivý žár. Následoval český Montessori diplomový kurz pro věk 3 až 9 let.

V praxi tento žár rychle vychladl a následovalo období prokopávání se k opravdové Montessori pedagogice.

Co myslíte opravdovou Montessori pedagogikou?

Všichni absolventi českého Montessori kurzu ve společnosti SpoMo byli v té době absolutně odevzdaní Montessori pedagogice, všichni jsme se jakoby vznášeli na duchovním obláčku. Následoval pád z výšky na zem k dětem. Děti nám ukázaly, že český Montessori způsob

v praxi nefunguje. Dnes je pro mne vzpomínka na tu dobu úsměvná, ale myslím, že i dnes noví nadšenci prožívají podobné: děti se smetáky, voda, zrní, mouka a fazolky všude, červené tyče jako meče, vyčerpání.

Čím to bylo způsobeno?

Nedostatečnou přípravou Montessori učitelů v kurzu. Maria Montessori určitě měla tuto zkušenost, že se její vědecká pedagogika šířila v jiných interpretacích. Sama založila školu, kde přednášela učitelům a předávala své výsledky pozorování dětí z praxe - tato organizace se jmenuje AMI - Association Montessori Internationale.

Jak jste se dostali k AMI?

Myslím, že Bůh i Maria Montessori viděli naše zoufalé snažení, vyčerpání a čisté úmysly. Poslali nám Hanku Koucourovou (Sedlářovou), učitelku AMI pro věk 3-6 let. To bylo naprosto zlomové období. Vzpomínám si, jak Hanka přišla

do školky, stoupla si k oknu a půl hodiny neřekla téměř nic. Dnes se musím smát - teď už bych věděla, že to, co tehdy viděla bylo nepřipravené prostředí pro věk 3-6 let a nejenom prostředí, celý režim a nastavení školky.

Hanka nám byla výbornou učitelkou. Cokoliv jsme krůček po krůčku zkusili, změnili dle rad AMI, hned to fungovalo. Myslím, že jsme z toho tehdy byli všichni okouzlení, bylo to jako sledovat zázrak v přímém přenosu. Přes noc jsme chystali pomůcky, šili barevně kódované hadříky a zástěrky. Děti byly šťastné, sebevědomé, pracující. Trvalo to dlouhou dobu, než se

kromě staršího syna a manžela 20 měsíčního Teodorka.

Dnes už vím, že Montessori je třeba brát jako celek, nic neměnit, je to pružný moderní systém založený na interakcích a vývojových fázích člověka, takže nemůže zestárnout. Líbila se mi rada Dr. Kay Baker (pozn. redakce - AMI trenérka pro věk 6-12 let).

“ Pět let dělej to, co je obsahem kurzu a po pěti letech použiješ svou kreativitu a zlepšováky. ”

z naší školky stala fungující Montessori školka, za což Hance dodnes děkuji.

Pořád jsem cítila své Montessori vzdělání jako handicap a také dluh. Uvítala jsem, že Mirka Vlčková zorganizovala první AMI kurz v Praze. Hned jsem se přihlásila, špatně se mi odjíždělo, měla jsem v té době doma

Montessori je nádherná vzdělávací platforma, můžeme s dětmi dělat cokoliv při zachování řádu, pravidel, svobody a lásky.

Kdy a proč jste se rozhodla založit Montessori centrum?

Cítila jsem, že zkušenost, kterou jsem získávala se svým synem se nedá předat prostřednictvím

slov, že je potřeba vlastní zkušenost. Syn se mi před očima měnil, vzdor, vztek, a negativní chování byly pryč a vytvořili jsme si velmi krásný, blízký vztah plný porozumění. Pro okolí to bylo dost nepochopitelné a pamatuji si z té doby na jednu větu, která se neustále opakovala: „**Co jsi s ním udělala?**“ Můj syn mi „rostl“ před očima, byl klidný, vyrovnaný, usměvavý, reagoval i na negativní věci, jako očkování s klidem, komunikoval, byl samostatný, stala se zázračná proměna. Občas, když byl Jonášek zaujatý svou aktivitou, tak jsem odpovídala na otázky o svých zkušenostech a maminky vždycky chtěly vědět víc. Zdálo se, že je to pro všechny přitažlivé, myšlenky dávají smysl. Ale tehdy jsem věděla tak neskutečně málo o Montessori, že se tomu musím dnes pousmát. Ale i to málo měnilo zásadně náš vztah matky a syna z každodenní disharmonie na lásku.

Kdy jsem se rozhodla, si pamatuji úplně přesně, jela jsem na další víkendový seminář a řekla jsem si, jestli se mi to zase bude líbit, budou tam fajn lidi a budu to dobře cítit, tak do toho půjdu a otevřu centrum. Mám skvělého muže, který moc rád staví a rekonstruuje a taky mne vždycky velmi podporoval, i když to byla cesta do neznáma. Pak už jsem jen poslala přání, abychom získali prostory, kde bude nám a dětem dobře a vše se začalo uskutečňovat. Založili jsme občanské sdružení, podali žádost o prostory a vše

se začalo skládat jako puzzle.

Co je vaší vizí?

Dávat dětem křídla, aby mohly letět svou vlastní cestou. Nejraději bych řekla, že žádnou vizi v pojetí cíle nemám, což by možná vyděsilo všechny rodiče, úřady a další instituce, které nám pomáhají a také nám s láskou svěřují své děti. Reaguji na svou intuici, pocity, myšlenky a signály zvenčí. A to dohromady určuje mé rozhodování a naši cestu. Vnímám naši školu jako živý organismus, který má své potřeby a vyvíjí se podle svých senzitivních fází a reaguje na připravené, či nepřipravené prostředí. Ale abych řekla pravdu, před časem jsem našla svou esej z roku 2006, tedy před založením o.s., kde zmiňuji Montessori akademii od 0 do 18 let, takže myšlenka existovala.

“Náš cíl je poskytovat podnětné prostředí pro individuální rozvoj a naplňování potenciálu každého dítěte v harmonii, lásce a pokoře k celému vesmíru ve spolupráci s jejich rodiči.”

Výchova začíná už před narozením dítěte, proto podporujeme rodiče ve výchově Montessori cestou v našem rodičovském centru, kde pořádáme pravidelné programy pro rodiče a děti v připraveném prostředí a také kurzy a semináře, které budou podpo-

rovať rodiče ve výchově.

Ve věku 1,5 roku může dítě pokračovat ve školičce, pak plynule přechází do školky a školy. V rodinné škole od 0 do 12 let, kde prostředí s připraveným učitelem reaguje na senzitivní fáze vývojových fází dětí a v každém období má dítě příležitost naplnit svůj potenciál. A to vše na jednom místě, kdy se nejmladší potkávají s nejstaršími, vznikají nádherné interakce dětí a všichni se znají, děti si rozvíjí emoční i sociální inteligenci.

Co plánujete v nejbližší době?

Realizaci předchozí myšlenky. Našli jsme prostory, kde se budou moci podporovat věkové skupiny od 1,5 do 12 let. To znamená batolecí třída pro věk 1,5 až 3 roky, dvě primární třídy 3-6 let a jedna třída pro děti ve věku 6-12 let.

Kolik k Vám bude chodit dětí do nové školy? A kolik máte tříd?

Dvě třídy o 24 dětech od 1,5 do 7 let a jedna třída školy pro 25 dětí. Děti budeme postupně přibírat ze školky, jak budou dorůstat do školního věku.

Je těžké sehnat kvalitního Montessori učitele?

To je jedna z nejtěžších věcí. Montessori učitel je osobnost, je to renesanční člověk, který má přehled, nadhled, srdce na pravém místě, je velmi inteligentní, citlivý a také laskavý, při tom **ví, že svou práci dělá nejlépe, když vidí, že ho svěřené děti vlastně nepotřebují.** Opírá se o vývojové fáze a psychologii dítěte, které Maria Montessori rozpracovala velmi podrobně ve svých knihách. Přitom by měl mít pedagogické vzdělání a hlavně AMI Montessori kurz pro daný věk. To je naprosto zásadní. Sama jsem na své cestě za Montessori pedagogikou hodně plynula energií a penězi při studiu různých kurzů, které byly o Montessori, ale nebyly přípravou Montessori učitele

pro jeho povolání.

Jak vypadá běžný den ve vaší školce?

Řídíme se Montessori standardy, které M. Montessori vytvořila při pozorování dětí. Po příchodu dětí probíhá nepřerušovaný tříhodinový pracovní cyklus, pak komunitní kruh se zajímavými říkankami dle aktuálního téma s pohybem, pobyt venku, oběd, odpočinek dělený dle věku. Předškoláci pracují na větších projektech a mladší děti odpočívají, či tvoří. Odpoledne nabízíme kroužky.

Jak probíhá spolupráce s rodiči? Zajímají se o to, co jejich děti ve školce dělaly?

Ano. Většina našich rodičů by byli nejšťastnější, kdybychom jim mohli denně podrobně povykládat o všem, co jejich dítě ve školce podnikalo, což není možné. Uvažuji o softwaru, který by umožňoval nahlédnout do záz-

namů učitel - rodič – dítě. Organizujeme individuální pohovory o práci dětí.

Co byste doporučila někomu, kdo uvažuje otevřít novou Montessori školku? Začít od začátku. Jít na AMI kurz. A pokud to jen trochu jde, začít první rok jen s tříletými dětmi a aktivitami praktického života. Pokud přijde starší dítě do školky, prošvihne citlivá období, vznikají mezery, které se už bohužel nikdy nenaplní stejným způsobem jako v ten správný čas.

Jaké máte plány? Co připravujete v nejbližších dvou letech? Dnes musím podat žádost o zařa-

zení do rejstříku školských zařízení, v lednu otevřeme nové prostory a pak vynaložit energii, aby vše harmonicky proudilo ve prospěch všech.

Chtěla byste ještě něco říci čtenářům na závěr? Chtěla bych poslat Poselství, které jsem napsala v roce 2006 a teď při přípravě na rozhovor jsem ho našla v počítači a oslovilo mě jako rodiče. Nejlepšími učiteli života i pedagogiky M. Montessori jsou děti, nejlépe ty vlastní, které nám navíc zrcadlí naše nevyřešené problémy. Když pochopíme tento moment a začneme se orientovat na děti, svět se změní a my s ním.

Jak to udělat?

...zůstaňme s naším vnitřním dítětem a uzdravme ho, aby se další dítě - naše dítě - zklamání vyhnulo. Postarejme se, aby cítilo radost ze života.

Naučme se respektovat, přijímat a odpouštět. Naplňme svět bezpodmínečnou láskou. A tato průzračná energie plná míru a lásky se z nás bude šířit dál... do našich dětí, domovů, škol, společnosti, celého světa a vesmíru...

*Rozhovor poskytla : Zuzana Strachoňová,
Jednatelka Montessori Zlín
Děkujeme!*

Montessori Zlín

Adresa:	Nad Ovčírnou 344, Zlín1 (nová)		Nám. T.G.M. 588, Zlín 1	
	Centrum	Školička	Školka	Škola
	0 – 3 let	1,5 – 3 roky	3 – 6 let	6 – 12 let
Počet tříd		1	2	1
Počet dětí		10	48	5
AMI	ANO	ANO	ANO	ANO
Založena	2006	2010	2009	2013
Jazyky	ČJ	ČJ, AJ	ČJ, AJ	ČJ, AJ
Školkové		4000 Kč	7200Kč	7200Kč
Státní dotace	Ne	Ne	Dotace EU	Ne

Patricia Wallner

V listopadu začne v Praze historicky první výcvik pro práci s dětmi ve věku 0-3 let Mezinárodní Montessori asociace (Association Montessori Internationale). Tento výcvik je jedinečný nejen proto, že to bude první výcvik Montessori učitelů, kteří pracují s dětmi ve věku 0-3 let, který se kdy v České republice organizoval, ale také proto, že jej povede výjimečný člověk – Patricia Wallner. Patricia studovala antropologii a sociologii na univerzitě v San Diegu a pedagogiku na univerzitě v Loyole v Baltimoru. Program pro trenéry 0-3 absolvovala se Silvanou Montanaro, autorkou knihy: Understanding the Human Being (Pochopení lidské bytosti) a od roku 2004 trénuje Montessori učitele po celém světě. Požádali jsme Patricii o rozhovor, aby ji čtenáři a zájemci o kurz v ČR měli možnost lépe poznat.

Patricie, proč jste si mezi mnohými přístupy ke vzdělání vybrala právě Montessori?

M. Montessori byla jediným pedagogem, o kterém vím, že pracoval s dětmi vědeckým způsobem. Samozřejmě, byla vědkyní, a tak když s dětmi začala pracovat, neměla předem vytvořený plán vzdělávání. Pozorovala děti, pozorování je stále základním kamenem Montessori vzdělávání – a následovala jejich přirozený vývoj, čímž dětem poskytovala prostor, aby jí samy ukázaly, co potřebují.

A řekla byste nám, proč jste se rozhodla pracovat s dětmi ve věku 0-3 let?

Věk 0-3 je pro mě obzvlášť zajímavý. Jedním z důvodů je to, že mohu pracovat s rodiči. Rodiče si často žádají více informací a jsou dychtiví, poslouchají a diskutují o vývoji dětí, takže pracovat s nimi je velmi příjemné. Navíc, tyto první roky života se formuje osobnost dítěte a jeho chápání světa. Práce s nejmenšími přináší uspokojení

a je inspirativní. Během kurzu se docela výrazně věnujeme studiu mozku. Věda objevuje stále více o tom, jak mozek v tomto věku funguje a jak se děti učí a přizpůsobují dané době a místu v historii. Myšlenky M. Montessori nám pomáhají studovat, jak můžeme této adaptaci pomoci, aby byla co nejúspěšnější. Každé dítě se narodí s ohromným potenciálem se sto miliardami neuronů, a my bychom měli být připraveni věnovat tomuto potenciálu pozornost, kterou si zaslouží. Práce s touto věkovou skupinou je více než učení, je to práce s rodinami u nich doma. Je to práce s těhotnými ženami. Je to práce s otci, kteří si často ani neuvědomují, jak důležitou roli v životech svých dětí hrají.

Montessori učitelé dětí ve věku 3-6 mi často říkají, že tyto znalosti jsou důležité i pro jejich práci, protože jim pomáhají pochopit vývoj osobnosti, který již proběhl předtím, než se dítě dostalo do jejich třídy, a následně ví, jak pokračovat a pomáhat každému individuálnímu dítěti v jeho vývoji.

Cestujete kvůli výcvikům hodně? Můžete nám prosím prozradit, na jakých místech jste výcviky vedla – kde jste už byla a kam se chystáte?

V podstatě jsem pracovala po celém světě, vedla jsem nebo jsem se účastnila kurzů v Itálii, Austrálii, Anglii, Japonsku, Švédsku, Francii, ve Spojených státech, Švýcarsku a Rusku. Žiji v Nizozemí a po letech cestování a vedení kurzů jsem se rozhodla, že bych se chtěla soustředit více na místa blíže mému domovu a chci, aby v Evropě bylo více trenérů pro věk 0-3. V současné době jsem jedinou evropskou trenérkou. Česká republika je další zemí, kde budu pracovat, následovat bude Rumunsko a zároveň budu pokračovat v kurzu v Rusku, kde je jedna žena zařazena do programu výcviku trenérů.

Pat, stát se trenérkou, to je mimořádný úkol. Prosím mohla byste nám říci, jaký je postup, když se někdo chce stát AMI trenérkou?

Abyste mohli být zařazeni do programu výcviku trenérů, musíte mít diplom pro vybranou

věkovou skupinu, plus výcvik 3-6, AMI diplom nebo základní kurz a 5 let praxe s výukou vybrané věkové skupiny. Doufám, že v českém kurzu budeme mít spoustu skvělých lidí a že za 6 let budeme mít několik silných kandidátů na post trenéra. Ráda bych pomohla ženám a mužům v různých zemích na počátku této cesty, tak abychom mohli vést výcviky v národních jazycích.

Samozřejmě toto je jedna věc, má naděje, že za sebou zanechám lidi, kteří se budou připravovat na to, že výcviky převezmou. Druhá věc je, že v tomto okamžiku neexistuje lepší systém vzdělávání než je Montessori, když se dělá správně. Stále mě dojíká, když vidím, jak dítě souzní s prostředím, a když si uvědomím, že toto dítě je na správném místě ve správný čas svého vývoje. Děje se to pro to dítě. Pomáhat lidem, kteří chtějí pracovat s velmi malými dětmi a absolvovat výcvik na této vysoké úrovni AMI je skvělé. Skutečně věřím v nesmírný význam této práce a jsem nadšená, když můžu pracovat s lidmi, kteří se mnou tuto vášně sdílí. Je jedno, jestli chcete učit, stát se trenérem, být doulou nebo porodní asistentkou či pediatrem.

Na tomto kurzu se seznámíte s myšlenkami, které budou stát na počátku velké změny ve vašem životě. Nezapomeňte, že pokud jste učitelem dětí ve věku 3-6 let, můžete si užít rovněž kurz 0-3.

Fotografie pořízené na semináři AMI trenérky, Patricie Wallner v Praze, 8.-10.3.2013. Trenérka je poskytuje pouze k osobnímu využití účastníků semináře.

Photographs taken during seminar of AMI trainer, Patricia Wallner in Prague, on March 8-10, 2013. The trainer makes it available only for personal use of students who attended the seminar.

Tyto dvě věkové skupiny jsou naprosto odlišné a mnoho učitelů dětí ve věku 3-6 mi říká, že teď, když chápou, co se děje předtím, než k nim děti přijdou, pracují s větším porozuměním. Někteří se do psyché 0-3 tak moc zamilují, že přehodí výhyb-

ku a stanou se průvodci dětí ve věku 0-3 let.

Kurz v České republice bude určitě úžasný a já se na práci v Česku moc těším.

Rozhovor poskytla: Patricia Wallner, trenérka AMI 0-3.
Děkujeme!

INZERCE

MONTESSORI MINIŠKOLIČKA SPECIALIZOVANÁ PRO DĚTI VE VĚKU OD 18 MĚSÍCŮ DO 3 LET

Cílem miniškoličky je přirozená výchova, péče a vzdělávání dětí podle metody Marie Montessori. V malém rodinném prostředí nabízíme profesionální přístup a maximální péči, kterou děti batolecího věku potřebují. Naši snahou je naplnění autentičnosti a Montessori standardů, které nastavila Maria Montessori. Vycházíme ze standardů AMI 0-3.

Více informací na e-mailu marche-montessori@marche.cz nebo webu www.marche.cz.

Marché Montessori o.s., K Trnkám 6, 143 00 Praha 4 - Modřany.

Montessori Kampus v Českých Budějovicích

Když jsem v roce 2005 měla jet jako au-pair do USA, řekla mi tehdy moje známá a fantastická lektorka MVDr. Eva Štarková, že k ní předtím rozhodně musím na kurz Montessori výchovy dětí. Bylo mi tehdy dvacet let, nevěděla jsem pořádně, co chci dělat, ale s dětmi mě to bavilo. Absolvovala jsem u Evy seminář a shodou okolností jsem se v USA dostala do rodiny, jejíž děti chodily do Montessori školky. Byla jsem tak nadšená, že jsem se po návratu do Čech rozhodla studovat Montessori pedagogiku!

Začala jsem menšími kurzy u Společnosti Montessori a u Evy Štarkové a během posledního ročníku bakalářského studia na vysoké škole jsem v Mnichově absolvovala roční vzdělávání Montessori pedagogiky pro děti od 3 do 6 let Montessori Internationale (AMI).

Mgr. Kristýna Beránková

Zakladatelka a majitelka Montessori Kampusu v Českých Budějovicích, absolventka vzdělávání Montessori pedagogiky u mezinárodní společnosti Association Montessori Internationale (AMI) pro děti ve věku od narození do šesti let a maminka půlroční dcery.

Vrátila jsem se plná ideálů a touhy aplikovat všechny tvrdě nabyté znalosti a zkušenosti. V červenci 2009 jsem v Českých Budějovicích otevřela místnost o velikosti 20m², kde se scházeli rodiče a děti od 3 do 6 let, aby za mé asistence pracovali s Montessori pomůckami. Byla jsem tehdy „mladé plaché ucho“ a nebyla jsem si ani jistá, zda se centrum ujme a přežije první rok. Zájem byl ovšem takový, že jsem se po roce přestěhovala do pětkrát větších prostor a přizvala k sobě pět nadšených a oddaných kolegů.

Původní malé centrum, které děti navštěvovaly jednou či dvakrát týdně, se během tří let přerodilo v „Montessori Kampus“, tedy v přípravnou třídu pro děti od jednoho roku do tří let a v tzv. velkou třídu pro děti ve věku od tří do šesti let s odpoledními kroužky hudby, jógy, vaření, angličtiny, pokusů a tvoření. Obě naše třídy jsou vybaveny výhradně Montessori pomůckami.

Abychom dětem ještě lépe zprostředkovali porozumění světu kolem nás, využíváme navíc vše, co se v daném ročním období nabízí: tento týden to bylo například poznávání hub a lesních plodů. Přinesli jsme do třídy několik druhů hub, prohlédli jsme je, potěžkali, změřili, očíchali, nakreslili a popsali jejich části a ještě udělali pokus s výtrusy. Odpoledne děti vytvořily společný projekt, který zdobí naši třídu – plakát s nalepenými plody a rostlinami, které se nyní

nacházejí v lese. U dětí i rodičů se Montessori program obohacený o aktuální témata setkal s velkým nadšením.

Kromě tohoto si rodiče cení hlavně našeho přístupu k dětem. Každé dítě – jeho potřeby, touhy, silné stránky, slabosti i strachy – bereme vážně. Jakmile projeví zájem o nějakou novou činnost, ukážeme mu, jak na to, nebo ho povzbudíme k tréninku, když mu nějaká činnost ještě nejde. Přemýšlíme nad každým dítětem zvlášť – jak přispět k tomu, aby bylo šťastné a bavilo ho, co dělá.

Individuální práce s dětmi je někdy psychicky velmi náročná, zejména když se dokola potýkáme se stejnými problémy u stejných dětí a vypadá to, že nedochází k žádnému zlepšení. Často se to týká neochoty spolupracovat nebo úmyslného a opakovaného narušování pravidel. Zde platí, že pokud s rodiči netáhneme za jeden provaz, výsledky se dostavují jen velmi pomalu a s velkým vypětím sil. V opačném případě se nám investovaná energie po několika týdnech, měsících až roce vrací. Na příklad, když po letních prázdninách tříletý Martínek plakal, že ve školce nechce spát. Přišla k němu čtyřletá Hanička, dotkla se ho a zeptala se: „Můžu ti nějak pomoci? Chtěl bys, abych si šla s tebou lehnout?“ Právě to, že se děti takhle samostatně a zrale začnou stavět k nastalým situacím, dává celé naší práci smysl a je pro nás odměnou! A proto nás vždy velmi mrzí, když dítě během prvního roku „vypláče“ a ve chvíli, kdy by mohlo být příkladem pro ostatní, ho rodiče přeloží do tradiční školky, kde jde naše práce často vniveč.

Jsem přesvědčená, že naše vytrvalá práce na sobě samých a důsledná aplikace jednoduchých principů zaměřených na zlepšování kvality života z nás dělá nejlepší Montessori školku v Českých Budějovicích.

Děti přicházejí do školky často vnitřně zraněné a zdeformované.

Předtím, než před dvěma lety vznikla přípravná třída pro děti do tří let, jsem si

všimla, že tříleté děti k nám do školky přicházely často nějakým způsobem vnitřně zraněné a zdeformované. Mnohé z nich navzdory atraktivnímu prostředí postrádaly zájem, nesoustředily se, byly líné, nepořádné a neposlušné, nevydržely potichu, utíkaly do svého fantazijního světa, konflikty řešily násilím nebo naopak nepřiměřeným stažením se apod. Toto všechno se považuje obecně za normální, ale v žádném případě to není psychicky zdravé!

Bylo mi jasné, že během prvních tří let života se děje něco zásadního, co mi ještě uniká. Našetřila jsem proto na studia Montessori pedagogiky pro děti od 0 do 3 let v Denveru. Toto studium změnilo můj dosavadní život – viděla jsem, co všechno způsobuje nevědomá výchova a jak jednoduše a přirozeně lze děti vést, aby z nich vyrostly sebevědomí, ohleduplní a nadšení jedinci. Stačilo, abychom my dospělí vyšli ze své „zóny komfortu“, změnili pár zdánlivě nepatrných věcí a v životě dítěte jsme udělali takový rozdíl, až mi to nahánělo husí kůže.

Například v rodinách se často řešilo, co dělat, když miminko opakovaně pláče. Někteří jsou zastánci toho, že se dítě musí nechat vyplakat, aby se nerozmazlilo. Silvana Quatrocchi Montanaro, která se spolupodílela na vytvoření Montessori systému pro děti do tří let, ovšem upozorňuje na to, že během prvních dvou měsíců si dítě tvoří bazální důvěru ve svět. To znamená, že v prvních dvou měsících nelze dítě rozmazlit! Pečující člověk by měl na pláč dítěte reagovat okamžitě, aby si dítě mohlo vytvořit představu, že vesmír (v tomto případě maminka nebo jiná pečující osoba) reaguje na jeho volání a je připraven naplnit jeho potřeby. Věřím, že s důvěrou, že všechno dobře dopadne, se žije lehčeji než s pocitem, že nemohu změnit, co se mi děje.

Dětem často nedůvěřujeme!

Nejčastější chybou u nás dospělých ale asi je, že děláme za děti věci, které by již mohly zvládnout samy, a přebíráme za ně příliš mnoho odpovědnosti (= nedůvěřujeme jim). Dítěti tím do podvědomí ukládáme poselství „jsi neschopný“ nebo „nejsi dost dobrý“.

„Co mám dělat, když se ráno dítě nechce obléknout, a přitom spěcháme do školky?“

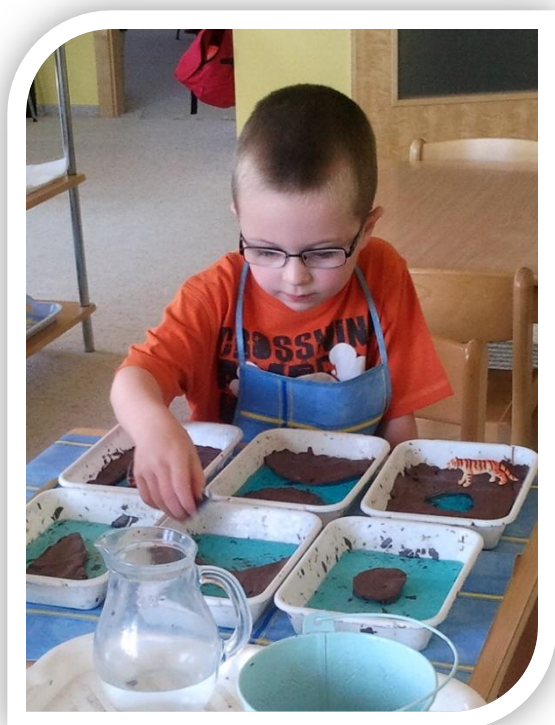
V první řadě je třeba si uvědomit, že již od miminka můžete zapojovat dítě do procesu

oblékání se. Poprosit ho, aby skrčilo kolínko, natáhlo pravou ruku atd. a dát mu čas, aby to mohlo s Vaší pomocí splnit. Za splnění ho odměníte uznáním, jednoduše, třeba úsměvem a konstatováním „prima, hotovo“.

Jakmile začne chodit a chtít dělat věci nezávisle na vás, musíte mu **dávat na výběr**, stačí ze dvou věcí! Dáte mu do šatní skříně dvě varianty, co si ten den může obléci. Dítě si tak cvičí svoji schopnost vybrat si a „nést důsledky“. Musíte mu dát na výběr a vyhnout se manipulaci („vyber si, co chceš, ale mně by se moc líbilo, kdyby sis dnes vzala ty růžové šatičky“). Prostě akceptujte jeho volbu. V případě, že si dítě výběr rozmyslí, ale vy už budete na odchodu, můžete s pochopením konstatovat: „Je mi líto, že nejsi se svojí volbou spokojena. Teď už ale musíme jít. Když budeš chtít, můžeš se převléknout, až přijdeme...“ Vy můžete být vnitřně v klidu, protože jste nezpůsobili nespokojenost dítěte. Dítě si samo vybralo a nyní jen nese důsledky, tedy odpovědnost.

Ve chvíli, kdy si již dítě dokáže vybrat a je třeba být někde včas, bude nejspíš nutné ho upozornit, do kdy musí být oblečené. „Za dvacet minut odcházíme. Je čas se obléknout.“ Mohou vám oběma posloužit jedny skutečné a druhé papírové hodiny. Předškolní dítě hodiny sice ještě neumí, ale bude vědět, že musí být oblečené, než ručička na skutečných hodinách bude dole, tedy tam, kam ukazují papírové hodiny.

Pokud jste už v té fázi, že se dítě sice samo dokáže obléknout, ale opakovaně se dostáváte do ranních konfliktů, protože ho musíte neustále připomínat, upozorníte ho, že jakmile bude čas odejít, vezmete ho v tom, v čem bude. „Bude dobré, když se teď oblékneš. Až bude velká ručička dole, půjdeme do školky a budu tě muset vzít v tom, v čem budeš.“ Vidíte? Přenecháváte odpovědnost na dítěti. Vy si nepřejete vzít dítě do školky v pyžamu, ale pokud se tak stane, budete muset! Bude to pouze důsledek volby samotného dítěte. Důležité ale je, že to budete

myslet vážně, jinak to nemá význam. Musíte být připravení vzít dítě do školky i nahaté (a vzít mu oblečení s sebou). **Naprosté většině dětí stačí tato zkušenost pouze jednou.**

Tomuhle „radikálnímu“ řešení se ale dá předejít tak, že od malička budete od dítěte vyžadovat spolupráci a ve chvíli, kdy se dítě chce oblékat samo, ho naučíte, jak na to. Nebo pokud se nechce samo oblékat, povzbudíte ho, aby tak učinilo. Dítěti tak postupně předáte odpovědnost za oblékání. Pro dítě se oblékání sebe sama stane samozřejmým návykem a na vás zbude jen zajistit mu dost času, aby to úspěšně zvládlo. Dítě pak přirozeně přispívá k hladkému a pohodovému chodu domácnosti. Úspěšně splněný úkol mu dodává sebevědomí. Má radost z toho, co už samo dokáže a že je užitečné. A hlavně je motivované učit se dalším věcem!

Před dvěma lety jsme také otevřeli kurzy pro batolata s maminkami. Docházejí k nám jednou týdně na hodinu a půl a pokaždé pro ně připravíme jednu novou aktivitu a zajímavý článek pro inspiraci. Učíme je respektující komunikaci. Ukazujeme jim různé druhy praktických činností, kterými

mohou dítě zapojit do domácnosti a posílit jeho pocit, že je pro svoji rodinu potřebný. Kromě toho tyto aktivity rozvíjejí hrubou i jemnou motoriku a samostatnost. Pomáháme jim rozvíjet slovní zásobu pomocí předmětů a karet s obrázky a dovednost vyjádřit své emoce a potřeby konstruktivním způsobem. Zároveň se tímto připravují na vstup do „velké třídy“, kde již musejí prokázat samostatnost při oblékání, jídle a na toaletě a schopnost se soustředit na práci a vracet pomůcky na své místo.

A dnes? Dříve k nám chodila většina dětí proto, že se nedostaly do státní školky nebo chtěly malé zpestření. Teď k nám chodí čím dál více rodičů, kteří si neváhají připlatit za nadstandard – a s takovými klienty mě to nesmírně baví, protože pro své děti vědomě volí to nejlepší. Jejich děti u nás zůstávají několik let a daleko více rozvinou své možnosti, než děti rodičů, kteří si neuvědomují, jak moc zásadní je věk od narození do šesti let. A přitom do šesti let se vytváří většina našich vnitřních přesvědčení, kterými se v životě ať již vědomě nebo nevědomě řídíme. A já si přeji, aby se co nejvíce dětí přesvědčilo o tom, že jsou schopné, milované a úspěšné.

Mojí vizí je, aby Montessori Kampus poskytoval nejlepší vzdělávání a místo k setkávání rodičům a dětem od narození do patnácti let. Montessori dnes už neberu jako metodu, ale jako životní styl. Díky němu si užívám báječných výsledků v práci i výchovu svojí půlroční dcery.

*Autor: Kristýna Beránková, majitelka Montessori Kampusu.
Děkujeme!*

Montessori Kampus

Adresa	Mánesova 54, České Budějovice	
	Školka	Jesle
Počet tříd	1	1
Počet dětí	25	5
AMI	ANO	ANO
Založena	2009	2011
Jazyky	Čeština	Čeština
Školkové	7500 Kč	3200 Kč
Státní dotace	Ne	Ne

Jak využít jedinečný potenciál předškolních dětí

Když se narodí dítě, je to zpravidla radostná událost a jeden z nejsilnějších zážitků v životě každého rodiče. Současně s velkou radostí přichází obrovský pocit zodpovědnosti. Snažíme se o miminko co nejlépe pečovat. Ve dne v noci a s velkým nasazením miminko krmíme, přebalujeme, převlékáme, chováme.... Každý rodič se snaží pro své dítě udělat to nejlepší.

Přesto je rozvoj v raném dětství, a to zejména než jde dítě do školy, stále často opomíjen. Přitom již před sto lety Dr. Marie Montessori upozorňovala na skutečnost, že osobnost člověka se nejvýrazněji utváří právě v prvních letech života. Tento její poznatek později potvrdila řada psychologů a vědců.

Naše miminka a batolátka jsou obdařena hlubokou vnitřní silou a vůlí učit se a přirozeně procházet všemi vývojovými etapami. Miminka se učí především pozorováním svých nejbližších, svého okolí a díky možnosti vyzkoušet a opakováním celé řady činností a úkonů, jež kolem sebe vidí. Úkolem rodičů je poskytnout miminkům a batolátkům přiměřenou stimulaci s ohledem na jejich psychomotorický vývoj a sensitivní období jejich vývoje.

Je důležité si uvědomit, že množství a kvalita stimulů ovlivňuje mozkovou kapacitu dítěte. Opakovaná zkušenost spojuje řetězce mozkových neuronů dohromady, takže vytváří neuronovou síť. Na mozkové neurony můžeme pohlížet jako na strom. Strom roste, když k tomu má vhodné podmínky: sluneční světlo, vodu a na živiny bohatou půdu. Neurony také rostou, když mají vhodné podmínky: kromě základních fyziologických potřeb především stálé spojení se svými nejbližšími, optimální množství kvalitních podnětů a příležitost zkoumat a poznávat okolní svět v připraveném prostředí.

Právě neuronové předivo (tvořené mnoha neuronovými sítěmi) nám umožňuje pohybovat se a poznávat okolní svět. Cílem poznávání v časných etapách vývoje je, aby se neuronové sítě propojovaly, aby pracovaly rychle a efektivně a vyt-

vářely dobré schopnosti učení. Nejde o to, jak rychle se propojení pro určité dovednosti vytvářejí, ale jak široké a efektivní propojení to je. Je důležité, aby k propojení docházelo pro každou dovednost (neuronovou síť) a to na každé vývojové úrovni. Je prokázáno, že tímto časným procvičováním mozku můžeme předejít například řadě poruch učení.

Dnes je také již známo, že děti se neučí pohybovat, ale naopak se učí pohybem. Je nezbytné nechat děťátku prostor pro vlastní objevování a osvojení některých činností a dovedností. Od prvního uchopení předmětu, přes přetáčení, plazení, lezení až po postavení, obcházení a následné chzení. Motivací pro dítě mohou být moudře zvolené hračky a předměty, které jsou dítěti nabízeny tak, aby muselo vykonat určitou pohybovou aktivitu. Pro ideální rozvoj pohybového a svalového aparátu a dobré držení těla je důležité, aby miminka prošla všemi zmíněnými vývojovými mezníky. Navíc zde existuje propojení pohybu s funkcí mozku. Miminka mají někdy tendenci některou z vývojových etap přeskočit. Rodič však může vhodnými zábavnými aktivitami děťátku pomoci projít všemi vývojovými kroky.

Rodičům může pomoci program PlayWisely® (Moudré hraní). Je to první ucelený systém vyvinutý pro miminka, batolata a děti předškolního věku (0 – 5 let), který napomáhá rozvíjet jejich mozkové schopnosti a pohybovou obratnost.

Tento v České republice zcela ojedinělý program využívá nejnovějších vědeckých poznatků o vývoji dítěte a to zejména z oblasti psychofyziky, neurologie a sportu. Play Wisely® dětem nabízí stimulující aktivity ve správném čase a pořadí

s ohledem na jejich psychomotorický vývoj. Pomáhá vyladit přirozenou schopnost dítěte k učení a pohybu.

Zakladatelka programu Play Wisely®, Patty Hannan, říká: „Naším cílem je vybudovat u každého dítěte mozkové a tělesné sebevědomí, aby až později přijde na to, čemu se chce v životě věnovat, co ho baví a na co má nadání, mohlo plně zrealizovat své sny. „Každá lekce Play Wisely® představuje 30-45 minut plných radosti, zábavy a aktivit, díky nimž se optimálně „zapíná a vyladuje“ mozek malého dítěte. Lekce rodičům a dětem napomáhají „učit se hrát si moudře“ a prohlubují jejich vzájemný citový vztah.

Pokud máte zájem dozvědět se o principech meto-

dy Play Wisely více, využijte ojedinělé příležitosti a přihlaste se na workshop PlayWisely® přímo se zakladatelkou metody paní Patty Hannan. Workshopy se budou konat 1.11. a 2.11. v RC Andílek a jsou rozděleny dle věku dětí. Dozvíte se zde celou řadu poznatků z oblasti psychofyziky, neurologie, raného vývoje dítěte, ale i sportu včetně konkrétních tipů.

„Moudré hraní“ si můžete vyzkoušet přímo s Vaším dítětem také na ukázkové lekci zdarma v RC Andílek vždy v pondělí a čtvrtek! Více informací na www.playwiselypraha.cz.

Veronika Fílová /

Ředitelka Centra PlayWisely® Praha

Srdečně Vás zveme na Workshopy

Play WISELY®

**Pro nastávající rodiče a
rodiče dětí do 4 měsíců**

**Rodičům dětí
od 4 do 12 měsíců**

**Rodičům dětí
od 1 do 3 let**

Kdy: 1. 11. 2013
9:00 do 12:00

1. 11. 2013
14:00 do 17:00

2. 11. 2013
9:00 do 12:00

Kde: RC Andílek (PRO RODINU o.p.s.), Pod Radnicí 3, Praha 5

Workshopy povede zakladatelka programu Play Wisely Patty Hannan.

Co: Psychomotorický a kognitivní vývoj dítěte.
Nové poznatky z oblasti neuropsychofyziky a raného vývoje dítěte.
Jak děti rozvíjet zábavnou formou včetně příkladů a mnohem více.

Přihlásit se můžete na info.playwiselypraha@gmail.com

Cena workshopu vč. materiálu v ČJ a tlumočení: **1.300,- Kč** (dříve 1.990,-)

Přihlášky emailem do **18. 10. 2013** a platba převodem do **25. 10. 2013**

Více informací na www.playwiselypraha.cz

Podzimní inspirace

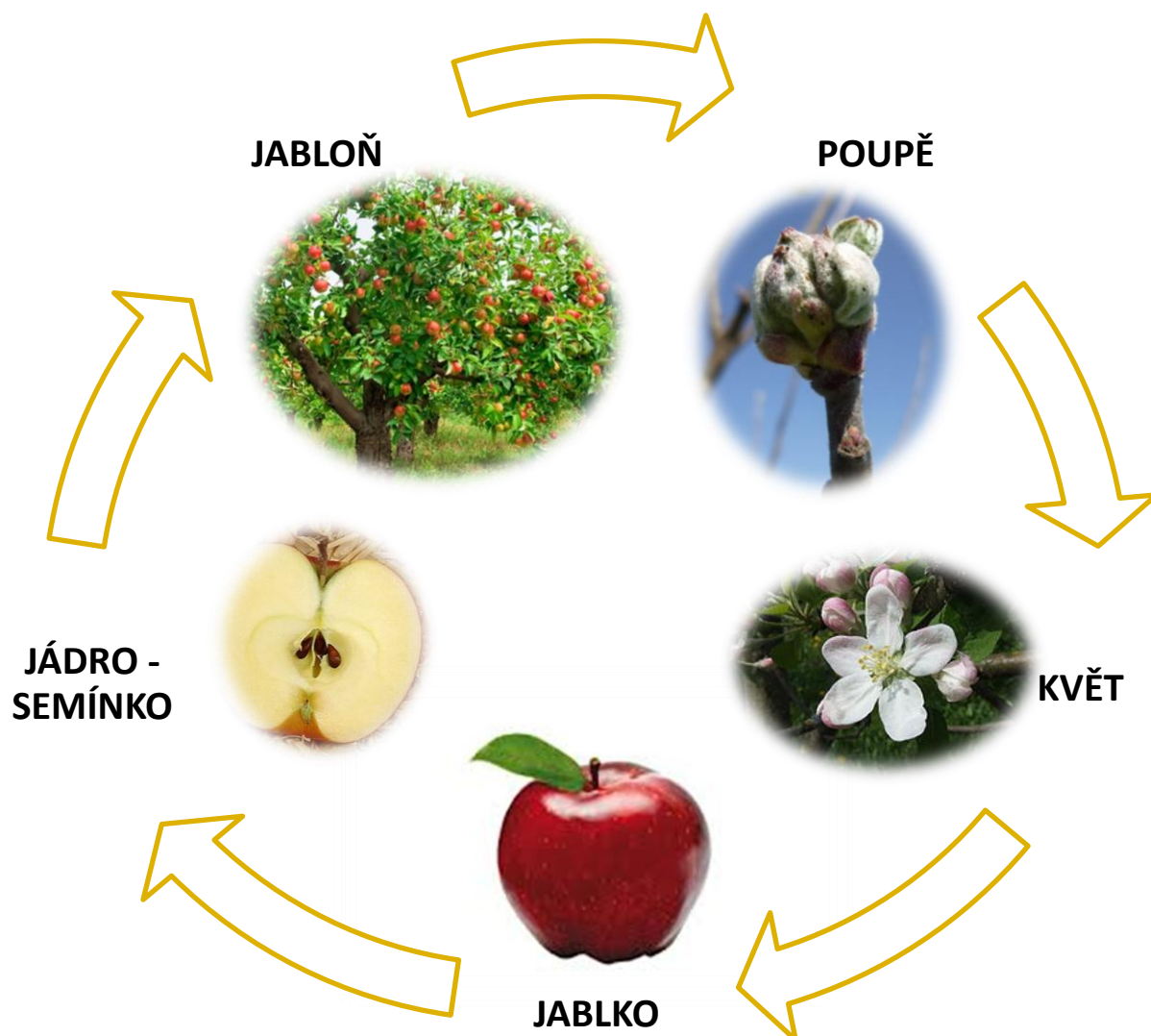
Co můžeme na podzim zkoumat?

- Dýně, jablka, ořechy, hrušky,
- kaštiny, šípky, žaludy, bukvice, jeřabiny,
- listy, šišky, houby,
- a spoustu dalších zajímavostí.

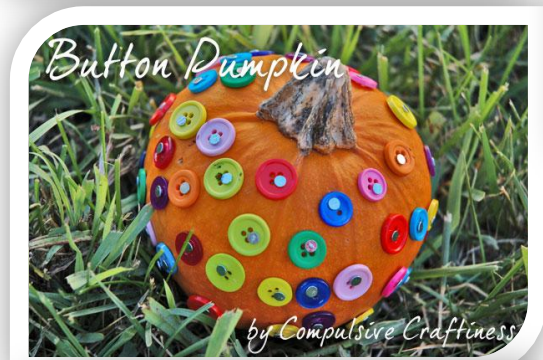
Aktivity je třeba přizpůsobit věku dítěte

1. Rozšiřování vědomostí – např. fáze růstu rostliny, rozvoj slovní zásoby apod.
2. Rozvoj hrubé a jemné motoriky.
3. Rozvoj uměleckého vnímání – malba, lepení, koláže.
4. Experimenty.

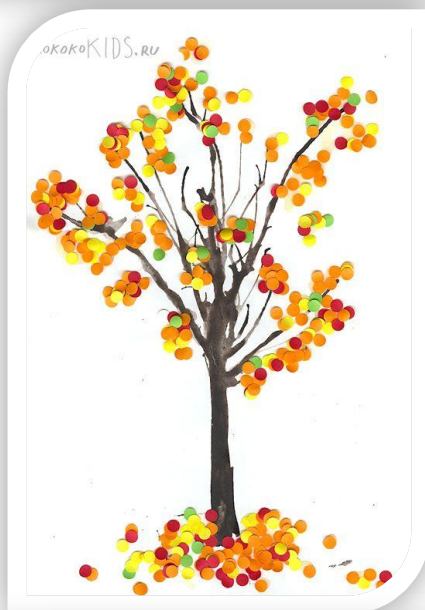
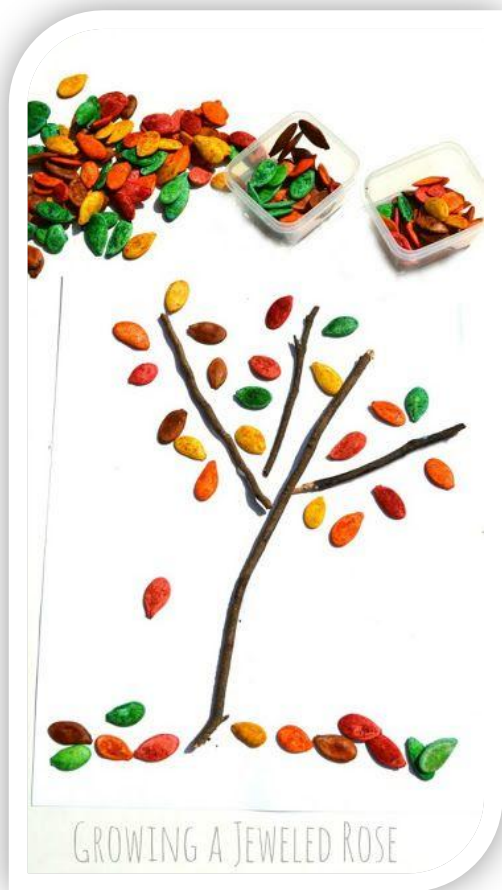
2. ROZŠIŘOVÁNÍ VĚDOMOSTÍ

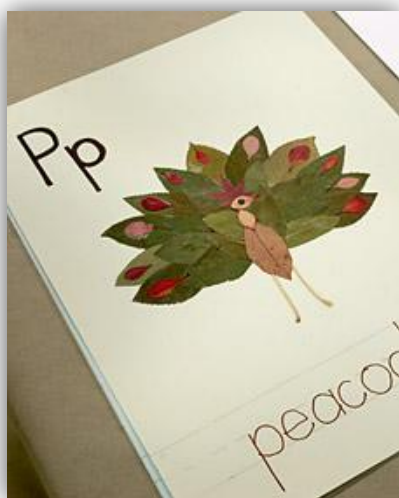
2. ROZVOJ HRUBÉ A JEMNÉ MOTORIKY

3. ROZVOJ UMĚLECKÉHO VNÍMÁNÍ

3. ROZVOJ UMĚLECKÉHO VNÍMÁNÍ

4. EXPERIMENTY

Sledujeme jak roste
dýně se semínka.

Sledujeme jak působí voda a teplo na šišku.

ZPŮSOBY KONZERVACE POTRAVIN

Hnijící jablko

Co potřebujeme?

jedno jablko

4 sklenice

citronová šťáva

ocet

slaná voda

(1 polévková lžíce soli rozpuštěné v horké vodě)

Instrukce

- Nakrájejte jablko na 4 kousky.
- Každý kousek dejte do vlastní nádoby
- Do jedné přidejte citronovou šťávu, do druhé ocet, do třetí slanou vodu a poslední nechte jen tak na vzduchu (to slouží jako kontrola).
- Ponechte na chladném místě asi týden a pozorujte rozdíly.

RŮZNÉ

Absorbující mysl

Často Vás určitě napadlo, jak úžasný mozek mají malé děti. Jak snadno se věci učí na rozdíl od nás. Co všechno zvládnou vstřebat během prvních let jejich života. Maria Montessori se touto oblastí důkladně zabývala a vše podstatné shrnula v knize Absorbující mysl, z které Vám přinášíme pár zajímavých postřehů k zamýšlení.

Dítě je nadáno tvořivostí.

„Proč vlastně člověk prochází tak dlouhým a složitým dětstvím? Žádný jiný živočich se nemusí tak dlouho namáhat, aby dozrál. Co všechno se během té doby, které říkáme dětství, odehrává? Zcela nepochybně máme co do činění s určitým formotvorným procesem.

Začínáme z ničeho a podívejme se, čemu všemu se naučíme během třeba jen jednoho roku. Dítě se narodí s trochou vědomostí, trochou paměti a trochou vůle, aby jen rozvíjelo to, co již má. Není to něco malého, co dítě tvoří, ale vytvoření všeho.“

To kočka umí mňoukat hned od narození a právě vyklubané ptáče nebo telátko vydávají zvuky velmi podobné těm, které budou vydávat i v dospělosti.

Jen lidské mládě je vlastně němé, pokud ovšem nepočítáme pláč, jímž zatím vyjadřuje vše, co prožívá. **V případě člověka nejde o rozvíjení existujícího,**

ale o tvoření nového od úplného začátku. Z ničeho je třeba vytvořit něco.

„Dítě vstoupí do života a jeho zázračný úkol začíná. Krůček po krůčku si utváří úžasné vlastnosti osoby přizpůsobené své době a místu, ve kterém žije.“

Aby dítě zvládlo onu záhadnou cestu, musí se jeho psychika od naší zcela odlišovat. Musí oplývat zvláštními schopnostmi...“ (AM, str.23)

My dospělí získáváme vědomosti použitím své mysli, ale dítě absorbuje vědomosti přímo do své psychiky.

Naučí se např. rodnému jazyku prostě tím, že žije. My dospělí přijímáme informace z okolního světa jinak. Vjemy, které na nás působí, ukládáme ve své mysli, ale tam zůstávají od nás odděleny, stejně jako váza zůstává oddělena od vody, kterou obsahuje.

Dítě naproti tomu prochází transformací. Vjemy nejen vstupují do dětské mysli, ony ji formují. Inkarnují se v ní. Dítě si vytváří své vlastní „mentální svaly“, pro což využívá vše, co nachází ve světě kolem sebe.

Tento druh mentality jsme nazvali **absorbující myslí.** (AM, str.25)

Privilegovaný stav mysli

Je to něco, co dítě získává od přírody, aby ze sebe vytvořilo člověka a aby přežilo. Tento stav mysli funguje u dětí od narození do 6 let.

Přirovnání k houbě

Houba nasaje vše, je jedno jestli je v tekutině něco dobrého nebo špatného. Houba nefiltruje. Houby mohou vymáčet a tekutina je opět pryč, duši dítěte ale nemohu osvobodit od dojmů, ty zůstávají.

Přirovnání k fotoaparátu

Dítě absorbuje vše v jednom okamžiku. Je jedno, jak moc nebo jak málo je vjemů v okolí.

Jak dítě absorbuje?

- Nevědomě
- Bez vynaložení námahy
- Bez omezení
- Bez možnosti výběru
- S radostí nebo vážností v závislosti na situaci

Nevědomé učení (0 – 3 roky)

- Absorbuje vše kolem sebe.
- Dospělý hovoří s dítětem nepřímou – dítě není schopno dát zpětnou vazbu, pláče a

matka se domnívá, co se děje.

- Dospělý si myslí, že dítě je pasivní, ale dítě má vnitřní činnosti, které dospělý nevidí.

Vědomé učení (3 – 6 let)

- Dítě začíná při absorbování zapojovat i vůli.
- Dospělý hovoří s dítětem přímo – dítě se začíná ptát a odpovídat.
- Dítě je aktivní a můžeme jeho vývoj pozorovat.

Příklady

1. Učení se jazyku

Dítě díky tomu, že slyší, má schopnost naučit se jakýkoliv jazyk na světě. Mezi mnoha zvuky si vybere zvuk lidského hlasu a je schopné inkarnovat jazyk prostředí, v němž žije.

2. Učení se pohybu

Dítě se učí pohybům postupně v souvislosti s rozvojem psychiky. Když se začne pohybovat po místnosti, má ji již absorbovanou pomocí lidské tendence orientace v prostoru. Dítě pak dále absorbuje např. způsoby chůze, držení předmětů, ovládání příboru, atd.

3. Absorbování kultury

Dítě absorbuje jakoukoliv kulturu, víru, postoje, či společenské zvyklosti. Jíme rukama, příborem, hádáme se, modlíme se apod.

Stav mysli u malého dítěte se odlišuje od stavu mysli u dítěte staršího. Můžeme si povšimnout, že malé děti mají schopnosti, které budou později postrádat.

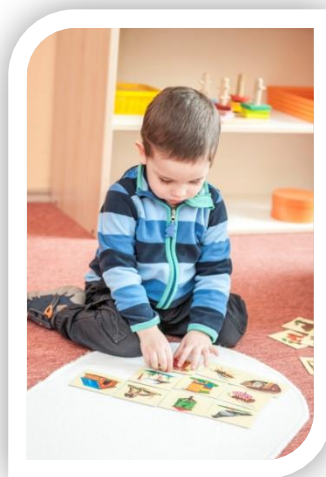
Můžeme pozorovat 14-letého chlapce, pro kterého bude problém se naučit slovíčka nazpaměť, ale pro 5-letého chlapce je to sranda a jde mu to lehce. Malé děti ve věku od 0-6 let, mají dary, které my dospělí nemáme, protože děti jsou ve věku sebetvoření.

*„Odhalení schopnosti dětské psychiky absorbovat okolní svět bez vědomého úsilí **vyvolává revoluci ve vzdělávání.** Na základě uvedených skutečností je již snadné pochopit, proč je první období vývoje člověka, období, v němž se formuje jeho osobnost, tím nejdůležitějším.*

V žádném z následujících období dítě tolik nepotřebuje promyšlenou pomoc a jakékoliv překážky, které brzdí jeho tvořivou práci zde zmenšují jeho šanci na dosažení dokonalosti.

Měli bychom proto pomáhat malému tvorečkovi ne proto, že je slabý a bezmocný, ale proto, že je nadán nesmírnou tvořivou energií. A proto, že tato energie je velmi křehká a bez láskyplné a promyšlené pomoci může být snadno zmařena.

Právě této energii musíme chtít pomáhat, ne samotnému dítěti, natožpak jeho slabosti. Až pochopíme, že tato energie se skrývá v neuvědomované mysli, která se musí stát uvědomovanou skrze práci a skrze zkušenost života pocházejícího ze světa, uvědomíme si, že mysl dítěte v raném věku je odlišná od té

naší a nemůžeme jí dosáhnout verbálními instrukcemi.

Celé pojetí vzdělávání se pro první období života, musí změnit. Máme-li opravdu napomáhat psychickému rozvoji jedince, nemůže se vzdělávání omezit na donucování dítěte zapamatovat si naše slova a myšlenky.

Nová cesta vzdělání, kterou je nutno se dát, spočívá v napomáhání duševnímu rozvoji dítěte při využití jeho vlastní, nesmírně silné, avšak naprosto specifické duševní energie.” (AM, str. 27)

Zdroj: Podklady z AMI kurzu 3 – 6 let
Maria Roth, trenérka AMI 3 – 6 let.

CITACE:
M. Montessori, Absorbující mysl, Praha
2003, ISBN 80 – 86 189 – 02 - 3

Lidské tendence

Lidská bytost se nerodí jako dokončená. Na cestě k vytvoření sebe sama musí projít několika fázemi. Ale odkud se bere energie člověka k sebe tvorbě a kladnému vztahu k životu?

Když se narodí mládě, například savce, v genech má naprogramován svůj vývojový úkol. Jeho instinkt následuje úzce omezenou cestu vývoje. Následováním cesty vývoje svého druhu, v podstatě potřebuje jenom čas, aby vyrostlo a stalo se dospělým. Jeho předurčená podstata mu však přináší určité nevýhody. Je jimi omezení ve všestrannosti a jeho možné adaptaci na prostředí. Například hříběti a teleti je určeno žít se senem, mláďatům tygrů a lvů, menšími savci. Zvířata jsou plně vybavena na to, aby dokázaly přežít – jejich srst je udržuje v teple, rohy a ostré zuby používají k obraně, hbité nohy je zachrání před nebezpečím.

Lidské mládě se však nerodí s žádnou podobnou výbavou instinktů k základním potřebám přežití, jeho možnosti jsou neomezené. Neexistuje žádná předurčená odpověď, jakým způsobem uspokojí svoje základní potřeby potravy, oblečení, dopravy a obrany. Místo instinktů nám byl dán sklon k určitým činnostem. Ačkoli se rodíme nazí a bezbranní a bez instinktivních znalostí, co je bezpečí, díky těmto sklonům se nám podařilo přežít napříč civilizacemi od pravěku až po éru telekomunikací.

Maria Montessori vytvořila seznam těchto sklonů, abychom pochopili, jak děti reagují na prostředí, do kterého se narodí. Jejím záměrem, ale nebylo vytvořit konečný a neměnný seznam. Tento seznam by měl sloužit jen jako všeobecné vodítko. Pro jednodušší pochopení jsou seřazeny do čtyř skupin.

První skupina zahrnuje odpověď na otázku:

CO JE TAM VENKU?

Toto zahrnuje zkoumání, orientaci a řád. Lidské

bytosti jsou vybaveny ke zkoumání svého okolí a objevování svých možností. Potřebujeme si umět vytvořit duševní mapu svého okolí a vnitřní smysl směru, vzdálenosti, času a řádu. Vyjadřování v jazyce a organizace myšlenek je právě založena na schopnosti poznat a používat řád v našem životě. Pokud jsou tendence k orientaci a řádu z jakéhokoli důvodu narušeny, zažíváme dezorientaci a stres. Podobně je tomu, pokud jsme omezováni ve zkoumání našeho světa, ať fyzicky nebo intelektuálně, stáváme se znuděnými a depresivními.

Druhá skupina nám pomáhá utřídit výsledky našeho objevování:

CO MŮŽU UDĚLAT S TÍM, CO JE TAM VENKU?

Naše tendence k abstraktnímu myšlení a představivost nám umožňují vytvořit nové věci z toho, co vidíme kolem sebe. Tím, že lidé pozorovali zvířata, jak používají svá kopyta k hrabání a rohy k obraně, vytvořili nástroje a zbraně pro lidské použití. Vše, co máme v našem moderním světě, přišlo z našeho vrozeného sklonu představovat si věci, které před sebou ještě nemáme.

Třetí skupina je největší a zahrnuje klíčovou proměnu snů v realitu:

JAK MŮŽU ZREALIZOVAT SVOJE ABSTRAKTNÍ PŘEDSTAVY?

K tomu jsme vybaveni tendencemi jako manipulace, přesnost, opakování, kontrola chyby a dokonalost. Všechno toto je potřeba k tomu, aby dům stál, koláč se nespálil, letadlo letělo a loď se nepotopila.

Poslední skupinou je jediný sklon a odpovídá nám na otázku:

JAK MŮŽU OSTATNÍM DÁT VĚDĚT, CO JSEM UDĚLAL?

Nazýváme ho komunikací. Bez komunikace by každá nová generace musela znovuobjevovat již objevené. V dnešní době globálních telekomunikací se nám skýtají možnosti, o kterých lidé v minulosti nemohli ani snít. Na druhou stranu, ale existuje i víc úskalí. Jak utišit neustálý hluk, který nás v technickém světě obklopuje a najít si čas k té nejdůležitější komunikaci: intimity lásky, pochopení a respektu doma, ve škole, v práci, v přírodě, v manželství. Všechny zmíněné tendence:

prozkoumávání, orientace, řád, představivost, manipulace, přesnost, opakování, kontrola chyby, dokonalost a komunikace fungují celý náš život.

V průběhu stárnutí se však projevují odlišně. Jinak bude zkoumat 5 měsíční kojenec, 5 leté dítě, 15 letý adolescent a 50 letý dospělý. Samotný fenomén zkoumání však zůstává neměnným lidským sklonem, pokud žijeme plnohodnotně od narození po smrt. Všechny tyto sklony jsou v našem životě přítomné a jsou univerzální pro všechny lidské zkušenosti. Každý je v sobě pozná. Stačí se podívat na naše každodenní chování.

Ať děláme cokoli, využíváme často bez toho, aniž bychom si to uvědomovali, výše popsané

sklony. Každý den při cestě domů z práce, když se musíme zorientovat, kde vlastně jsme a jak se dostaneme domů. Každodenní práce, kterou vykonáváme, nezáleží na tom, zda někdo pracuje jako uklízečka, kuchař, učitel nebo maminka. Při svojí práci potřebujeme manipulovat s různými předměty. Lidé také rádi cestují a co je první věc, kterou uděláme, když někam přijdeme? Prozkoumáme naše okolí, kde je nějaká dobrá restaurace, kde je nejlepší pláž nebo kam si můžeme zajít nakoupit. A když se z dovolené vrátíme, chceme naším přátelům a rodině vyprávět o věcech, které jsme tam zažili, viděli. A nejen když se vrátíme z dovolené, ale i když přijdeme domů ze školky, školy, či práce – potřebujeme s našimi blízkými mluvit o tom, jaký

jste měli den. Když se nám něco podaří nebo naopak nepodaří, také to potřebujeme s někým sdílet. Příkladů lidských tendencí vyskytujících se v našem životě, můžeme najít nespočetné množství.

Tyto sklony fungující od narození přes všechny úrovně vývoje, vytvářejí trvalé spojení s prostředím, které dítěti umožní vyrůst v plnohodnotného člověka. Pokud jsou v našem životě plně funkční, zažíváme

radost a cítíme, že žijeme naplno. V případě, že v našem životě chybí, jsme apatičtí a otrávení.

Na to, abychom tyto sklony mohli plně využít, je potřeba připravit vhodné prostředí nejen pro děti, ale i pro dospělé. Prostředí, které dělá dobrou službu lidské duši, místo krásy, řádu a jednoduchosti. Protože abychom mohli rozvíjet svoji lidskost, musíme vychovávat sklony lidskosti v každém z nás.

Jsem maminkou dvouletého chlapečka Theodora a mezi mé nejoblíbenější činnosti patří jeho pozorování. Pozorování, jak se s nedokončené lidské bytostí mění v samostatného hotového člověka. Stačí se na naše děti pořádně podívat a uvidíme, jak báječně u nich fungují lidské sklony.

Také nám to pomůže odpovědět si na otázku, proč naše děti dělají něco, co se nám může zdát jako zbytečné nebo proč pláčou, když podle nás dospělých, na to vůbec nemají důvod. Důvod je, že nejsou naplněny jejich lidské tendence.

Jak já pozoruji lidské tendence u mého syna? Ráno, hned jak otevře oči, potřebuje něco dělat, potřebuje manipulovat s věcmi – vyčistit si zuby, zapnout rádio, připravit si jogurt, miskou a lžící na snídani, zkusí si sám obout bačkůrky nebo svléknout pyžamko. Nebo se jednoduše hned začne hrát. Hned po probuzení, v čase kdy

zvládne sám a zase míchá. Nakonec mouka a hotovo. Dokonce jsme již dospěli do fáze, že mi pomáhá těsto nalít na pekáč. A ano, zvládne to. Jsem neustále u něho, protože některé činnosti mohou být nebezpečné (a bezpečnost je vždy na prvním místě) a s některými potřebuje pomoci, ale nejdůležitější je, že to může dělat. Může svobodně manipulovat se všemi těmi věcmi, které jsou k přípravě palačinek potřeba. Tím, že manipuluje, opakuje danou činnost, trénuje a zdokonaluje svoje pohyby. A nejen to, také se učí tyto činnosti udělat s přesností. Čím víc opakování, tím větší přesnost dosáhneme. Když

a

spousta dospělých potřebuje nejdřív kávu, aby se vzbudili, a začali aspoň trošku fungovat. Malé dítě, potřebuje neustále pracovat. Někdy můžeme mít pocit, jako by byly na baterky.

Když se na ně podíváme, vidíme, že neustále něco hledají, zkoumají, chtějí vědět, jak věci – svět kolem nich funguje.

Theo miluje, když mi může pomáhat v kuchyni. V naší rodině máme všichni moc rádi palačinky a již od 18 měsíců je skutečně schopný mi pomáhat. Já připravím mísu a on vyndá vajíčka z ledničky. Potom je společně rozbijeme do mísy a on je zamíchá. Nalejeme mléko – to také

mléka v misce a stane se, že už nerozlije vůbec. Ale když náhodou rozleje mléko, nebo rozsype mouku, Theo ví, že je potřeba uklidit a také ví, kde najde potřebné věci k úklidu – takže se dokáže zkontrolovat, zkontrolovat svoji chybu (protože chyby jsou dobré a chybami se také učíme). No a samozřejmě si u toho povídáme, co děláme a jak to děláme. Na jednoduché činnosti jakou je příprava palačinek můžu já, jako matka, vidět všechny lidské sklony, které se u mého syna projevují. Také můžu vidět, že je u toho šťastný a spokojený. Právě tato činnost ho totiž naplňuje a připravuje na život.

Autor: Veronika Posar

Nabídky a poptávky práce

Jste učitel či učitelka a chcete učit „jinak“?

Je vám blízká montessori pedagogika?

Chcete učit ve škole, do které se děti těší?

Doplňujeme pedagogický tým a hledáme kandidáty/ky na pozici:

**PEDAGOG 1. STUPNĚ
PRO MONTESSORI ZŠ JIHLAVA**

Požadujeme

- pedagogické vzdělání pro 1. stupeň ZŠ
- Minimálně započítí diplomového Montessori kurzu 6 – 12 let
- Nadšení a silnou osobnost
- Úzkou spoluprací s pedagogickým týmem a zájem o dlouhodobou spolupráci.

Nabízíme

- na Vysočině ojedinělou příležitost realizovat jiný přístup ke vzdělání než v běžných ZŠ
- možnost zapojit se do přípravného procesu a ovlivnit tak své budoucí pracovní prostředí
- být součástí týmu nadšených lidí

Životopis a motivační dopis posílejte na montessori.zs.jihlava@gmail.com

Předpokládané otevření školy – **září 2014.**

www.montejihlava.cz

**Přeješ si být učitelem,
průvodcem ve školce
Montessori?**

Čas je Teď.

Otevíráme tvořivý prostor pro Tvou jedinečnost a nabízíme výzvy i podporu pro Tvůj osobní růst v našem přátelském týmu a v rodinném prostředí školky You&Me.

Těšíme se na tvůj originální přístup, láskyplný vztah k dětem, radost z tvoření a hraní, samostatnost, zodpovědnost a flexibilitu.

Vítáme Tvou zkušenost s Montessori pedagogikou a ochotu se dál vzdělávat, oceníme Tvou angličtinu.

Kontakty

tel.: 731 109 137

zuzka@you-me.cz

www.you-me.cz

Montessori Beroun

HLEDÁME PANÍ UČITELKU DO NAŠEHO MONTESSORI TÝMU.

- Ideálně kvalifikovanou učitelku s pedagogickým vzděláním a zájmem o pedagogiku a systém či alespoň s respektujícím přístupem.
- Montessori vzdělání lze doplnit postupně.
- V případě, když se nejedná o pedagoga, tak někoho, kdo umí pracovat s dětmi ve věku 3-6 let, má chuť, zájem a nadšení podílet se na budování a rozvoji mateřské školky.

NABÍZÍME

- Příjemné prostředí nové, velmi dobře nastartované a vybavené školky.
- Jsme zapsáni v rejstříku škol MŠMT.
- Jsme fajn tým, flexibilní.
- Velmi vstřícná pracovní doba.
- Můžete spoluvytvářet školku, nabízíme svobodu a otevřenou komunikaci.
- Zajímavé ohodnocení případně příspěvek na dopravné.
- Podmínky spolupráce jsou věcí vzájemné dohody.

Vychováváme si děti díky Montessori batolecím pracovním, které velmi dobře fungují. Pořádáme přednášky a snažíme se být Montessori centrem v Berouně.

Více info o školce najdete na www.montessori-beroun.cz

V případě zájmu nebo třeba jen dotazů volejte prosím **+420 602 409 193**.

Inzerce

KOUPÍM

Chcete koupit nějakou použitou pomůcku?

PRODÁM

Máte zájem prodat Vámi již nepoužívanou pomůcku, knihu nebo cokoliv ve spojitosti s Montessori?

PRVNÍ TŘI ČÍSLA ZDARMA!

Napište nám co se Vám v našem časopise líbí?

Jaká rubrika Vám chybí?

Spoluvytvářejte s námi obsah dalších čísel.

Na co se můžete těšit v dalším čísle?

.....
Připravené prostředí doma i ve školce – návod a inspirace jak na to.

Jak se slaví Vánoce po Montessori způsobu?

Proč miminku nedávat dudlík a jak jej od něj odnaučit?

Vánoční inspirace a tvoření s dětmi.

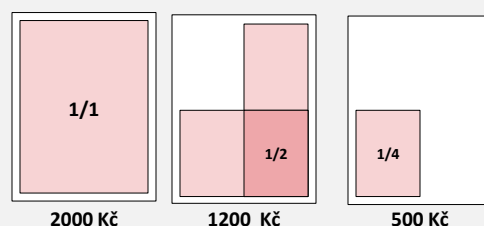
Reportáže z kongresů a konferencí.

Na co má Vaše dítě senzitivní období?

STAŇTE SE SPOLUTVŮRCEM OBSAHU ČASOPISU!

Hledáme profesionály, fandy či maminky na mateřské dovolené, kteří by měli zájem se podílet na tvorbě obsahu dalších čísel. Můžete se stát pravidelnými či nepravidelnými přispěvateli. Ozvěte se na sona.havlickova@rcandilek.cz.

CENÍK INZERCE

Podklady k inzerci: Inzerce se přijímá v elektronické podobě v následujících formátech: textový soubor - word apod. a obrázek - např. jpg, gif apod. zvlášť.

Inzerce zhotovená redakcí: Po dohodě pro vás inzerát zhotovíme z dodaných podkladů (text, obrazové podklady, loga). Cena bude navýšena individuálně podle náročnosti zpracování.

Další informace: Soňa Havlíčková e-mail: sona.havlickova@rcandilek.cz

Další číslo vyjde v lednu 2014